

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIUMI TESTVÉRKÖZÖSSÉG HAVILAPJA

2012/12.

ÁLDOTT, BÉKÉS ÜNNEPEKET
ÉS BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT KÍVÁNUNK
MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK!

„Uram, az égig ér a te kegyelmességed; a te hűséged
a felhőkig!” Zsoltárok Könyve 36,6

**KALENDÁRIUM
DECEMBER –
TÉLELŐ – ÁLOM HAVA**

December 3. – A Fogyatékos Emberek Nemzetközi Napja

Az ENSZ december 3-át a Fogyatékos Emberek Nemzetközi Világnapjává nyilvánította 1992-ben, hogy felhívja a figyelmet a baleset, betegség, katasztrófa következtében fogyatékosná váltak problémáira.

Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 2006. december 13-án egyhangúan fogadta el a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló Egyezményt és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyvet. Az új nemzetközi egyezmény közel 650 millió fogyatékosággal élő embert érint a világon, akik közül 577 ezren Magyarországon élnek. A magyar kormány képviselője már a kezdetektől részt vett a szöveget kidolgozó ad-hoc bizottság munkájában, itthon pedig folyamatos, az érintettek aktív közreműködésével történő szakmai előkészítő munka zajlott, hogy a ratifikáció zökkenőmentes legyen. Hazánk volt a világon az első állam, amely mind az Egyezményt, mind pedig a Jegyzőkönyvet ratifikálta a 2007. évi XCII. törvénnyel.

December 6. – Szent Miklós, „Mikulás” napja

Myrai avagy Bari Szent Miklós a keleti egyház egyik fő szentje, a gyermekek Mikulása, Télapója, Karácsony Apója. Ma minden bizonnyal ő a legnépszerűbb, legismertebb szent az egész világon. Ugyanakkor Szent Miklósnak, a kis-ázsiai (lükiai) Myra püspökének (†350 körül) igaz arcát a Mikulás „vattaszakállá” eltakarja. Kultusza a bizánci, majd a kopt egyházban bontakozott ki a VI. században – azóta ülik temetése emléknapját december 6-án – majd áterjedt Itáliára is. Ereklýéinek az olasz Bari városába vitelével (1087) vált valóban egyetemes szentté.

December 8-15. – Hanuka

Hanuka minden évben Kiszlév hónap 25-re esik. A zsidó naptár a Holdat veszi alapul és annak a ciklusait követi, ebből adódóan tehát más naptárakhoz képest napjai évről évre eltérnek. Hanuka első napja november 28. és december 26. között bármikorra eshet. Az ünneplés oka, hogy az időszámításunk előtti II. században Jeruzsálemben a Makkabeusok győzelmet arattak azzal a görög hadsereggel szemben, akik mind létszámban, mind fegyverek tekintetében számottevően túlerőben voltak. *(A Hanukáról részletesebben a 15. oldalon olvashatnak.)*

December 10. – Az Emberi Jogok Napja

1948. december 10-én az ENSZ közgyűlésén elfogadták az emberi jogokról szóló egyetemes nyilatkozatot. Ennek emlékére az ENSZ 1950. december 4-i közgyűlése december 10-ét az Emberi Jogok Napjává nyilvánította.

December 13. –

Luca napja

Ezen a napon Szent Lucára emlékezünk, aki egy előkelő szicíliai családban nevelkedett. A keresztény hitre tért szép fiatal lány szüzességet fogadott, hogy életét Krisztusnak szentelhesse, majd mártírhalált halt hitéért. Példamutató tisztasága és alázatos élete folytán nevét a fény (lux) szóval is kapcsolatba hozták.

Svédországban a Nobel-ünnepségek zárónapja december 13., és e napon gyertyás-koronás lányok köszöntik az új Nobel-díjasokat.

Magyarországon a Luca napjához rengeteg hiedelem, szokás fűződik ezek közül a Luca-szék készítés. Ezen a napon kezdték el faragni, úgy, hogy minden nap csak egyetlen műveletet szabadott rajta elvégezni, de karácsony szentestére készen kellett lennie.

Érdekesség, hogy az angolszász területről ismert, száj- és szemnyílással ellátott sütőtök, magyar területen is ismert volt. A Dunántúlon ezen a napon készítették, belsejébe gyertyát tettek, majd az ablakba helyezték, hogy a háziakat megijesszék.

December 16. – 130 esztendeje született Kodály Zoltán

Kodály Zoltán (Kecskemét, 1882. december 16. – Budapest, 1967. március 6.) háromszoros Kossuth-díjas magyar zeneszerző, zenetudós, zeneoktató, népzene-kutató, az MTA tagja:

„A zene rendeltetése: belső világunk jobb megismerése, felvirágozása és kiteljesedése. A népek legendái isteni eredetűnek tartják. S ahol az emberi megismerés határait érzük, ott a zene még túlmutat rajtuk, olyan világba, melyet megismerni nem, csak sejteni lehet.”

December 18. – Az Emigránsok Nemzetközi Napja

A XXI. században egyre többen hagyják el szülőföldjüket, hogy aztán más országokban éljenek. A Föld lakosságának 2 százaléka, több mint 150 millió ember él szülőföldjétől távol. Az Emigránsok Nemzetközi Napja december 18., ugyanis 1990-ben ezen a napon fogadta el az ENSZ a bevándorlók jogairól szóló határozatot.

(folytatás a 35. oldalon)

Tartalom

KALENDÁRIUM – December	2
BIBLIAI GONDOLATOK	
Felkelés <i>(Iványi Gábor)</i>	4
AKTUÁLIS	
Kereszténység és politika <i>(Vattamány Gyula)</i>	5
ÜNNEPEINK	
Mikulás, karácsony, szilveszter <i>(kks)</i>	6
Ünnep <i>(Iványi Margit)</i>	7
AMIRŐL BESZÉLNEK	
Folytassa, Mr. Obama! <i>(Bereczky Géza)</i>	8
AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM NŐALAKJAI	
Egy zseniális középkori asszony <i>(Szabó Ildikó)</i>	9
HITÉPÍTŐ IRODALOM	
Arthur von Bergen önéletrajza <i>(Iványi Tiborné ford.)</i>	10
ZSIDÓ ÉLET	
Hanuka (הנוכה) <i>(Schlesinger Hanna)</i>	15
IFI SAROK	
Ötletek karácsonyra <i>(Tdke)</i>	16
PORTRÉ	
Gárdonyi Géza <i>(Kerecsényi Zoltán)</i>	18
BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN	
Értünk Jézus ember lett <i>(Göncz Zoltán)</i>	19
ÉNEK-ZENE	
Kodály – a „metodista” <i>(gz)</i>	20
Az orgona rövid története <i>(Göncz Zoltán)</i>	21
INTÉZMÉNYEINK ÉLETÉBŐL	
Családok Átmeneti Otthona – a remények otthona <i>(Tárkányi Adrien)</i>	22
HÍRMOZAIK	25
EGYPERCES ÁHÍTAT MINDEN NAPRA <i>(ig)</i>	27
ISTENTISZTELETI REND – December	31
ÉLET ÉS VIDÁMSÁG	32
ÉLET ÉS BÖLCSESSÉG	32
AJÁNLÓ	32
KIK VAGYUNK?	
Wesley János, a sokoldalú prédikátor	33
ANNO	
Wesley János belmissziója <i>(Lakatos Anka)</i>	34
RÍMELŐ	36

IMPRESSZUM

Kiadja a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség * 1086 Budapest, Dankó u. 11. * Telefon/fax: (06-1) 577-0515/577-0514 * E-mail: ev@wjlf.hu * www.metegyhaz.hu * ISSN1216 7223 * Technikai számunk:0444 * Bankszámlaszám:OTP Bank Rt.: 11708001-20520380 * Készíti a szerkesztőbizottság * Felelős szerkesztő: Iványi Margit * Felelős kiadó: Iványi Gábor * Éves előfizetési díj: 1440 Ft * Egyes példányszám ára 120 Ft * Megrendelhető a kiadótól és a MET lelkészi hivatalaiban.

BIBLIAI GONDOLATOK

F e l k e l é s

„Ne örülj, én ellenségem! Elestem ugyan, de felkelek, mert ha még a sötétségben ülnék is, az Úr az én világosságom!” (Mik 7,8)

Isten az Üdvözítő eljövételét egy különösen sötét és kétségbeejtő történelmi korban készítette el. Talán éppen a komor háttér előtt ragyog olyan fényesen az atyai szeretet mindent átölelő, kikezdzhetetlen teljessége, mely megjelent a mi Urunk Jézus Krisztus által adott üdvözítő kegyelemben!

Ez az üzenet minden évben átmelegíti a szívünket, és megerősít a hitben, hogy a teremtő Isten nem felejthető kísérletnek szánta az ember földi történetét, hanem sokkal nagyobb összefüggésben: az Ő örökkévaló céljaiba illesztette be azt. Ebből kiindulva vizsgáljuk mindazokat az eseményeket, amelyek a mindennapjainkat meghatározzák.

Az elmúlt esztendő sok próbával telt. A földi hatalmasok megkérdőjelezték egyházi státuszunkat, sok akadályt gördítettek a legszegényebbek számára végzett, tőlük átvett szolgálatunk teljesítése elé. Mindezek ellenére elmondhatjuk: ha megpróbáltak is elbuktatni bennünket, újra és újra felkeltünk, és mindez ideig állunk – Isten kegyelméből. Egyetlen szolgáltatásunkat sem kellett bezárnunk vagy átmenetileg szüneteltetnünk, működnek hajléktalanellátó és időseket gondozó intézményeink, a szegények iskolái és küzdelmeink, gyengeségeink ellenére is élő gyülekezeteink.

Am a bátorító igék nemcsak a világgal való harcunkról, hanem egyéni küzdelmeinkről is szólnak. Ha valaki megbotlik, vagy nem hívő módon reagál az őt ért próbatételekre (amilyen a gyász, a veszteség vagy testi betegség), mindjárt megszólal a kárörvendők kara. Ők aztán pontosan tudják, ilyen esetben hogyan kellene viselkedni Isten gyermekének, vagy megpróbálják szembesíteni őt a régi sátáni kritikával: talán nem is olyan jó az Isten, mint amilyennek képzeljük. Nem állíthatjuk, hogy mindig jól vizsgáztunk, de azt ígérhetjük minden ellenségünknek: elveszük az örömüket. Nem viszont-gonoszsággal, hanem annak tanúsításával, hogy történjék bármi is, minden bukás után készek vagyunk újra talpra állni, és folytatni azt az utat, ami az életre vezet.

Isten áldja meg a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösséget, és az egyház hatására, vagy példája nyomán a maguk küzdelmes életét vállaló, és Isten akaratát követő jó szándékú, szeretett embertársaink, testvéreink életét és útját! Áldja meg az Úr a társadalom védtelenjei számára működtetett intézményeinket, áldja meg egész népünket, áldja meg a mi Urunk Jézus szülőföldjét és választott népét, áldja meg ezt az egész világot és a kort, amiben élünk! Tegyen bennünket is áldássá, tegye harcunkat győzelmissé! Áldott ünnepeket és boldog új évet kívánok!

Iványi Gábor

AKTUÁLIS

Kereszténység és politika

A keresztény gondolkodást mindig is foglalkoztatta, hogy milyen mértékig és milyen módon szabad a mindennapok politikai életébe, társadalmi vitáiba belebonyolódnia.

Számtalan elmélet született már erről, miközben a mindenkori tapasztalat az, hogy mindig is létezik/létezett a kereszténységnek olyan szegmense, amely tevékenyen részt vesz és vett a politikai életben. Sőt, sokszor úgy látszik, mintha mindez a keresztény élet kikerülhetetlen része lenne – mintha csak lényegtelen lenne, hogy akar-e a keresztény ember politizálni, avagy sem, mivel az kereszténységénél fogva már eleve és mindig is politizál.

Ennek ellenére, úgy érzem, érdemes ehhez a kérdéshez néhány gondolatot hozzáfűzni. Először is fogalmazzuk meg egyszerűen, mi is a „politika”. Létezhet ennek a fogalomnak egy szűkebb és egy tágabb értelmezése. A szűk értelmezés szerint a politika a (köz)hatalomban való részesezésre tett kísérletet jelenti, és az így szorosán összefonódik a pártpolitikával. A tág értelmezés jóval közelebb jár a szó eredeti értelméhez, amelyet a görög „polisz” szóból lehet levezetni, és nagyjából azt jelenti, hogy a „város”, vagyis a társadalom ügyeiben való tevékeny részvétel és véleménynyilvánítás.

Ahhoz, hogy megértsük, miképpen vett részt Jézus (ha részt vett egyáltalán) saját kora politikai életében, mindenképpen tudnunk kell azt, hogy hosszú ideig, így Jézus korában is, a politika nyelve egyáltalán nem vált el a vallás nyelvétől. Az, aki Jézus korában vallási kérdésekben állást foglalt, egyúttal politizált is. Jó példa erre az, hogy már az is politikai nyilatkozatnak számított, ha valaki azt állította, léteznek angyalok, lélek, és van feltámadás. A farizeus párt ugyanis úgy vélte, hogy mindezek léteznek, miközben a szaduceusok, akik Jézus korában valós politikai hatalmat bírtak, úgy vélték, hogy nem. Ugyancsak nagyon erős politikai tartalma volt mindenféle apokaliptikus látomásnak, mivel ezek arról a hitről tanúskodtak, hogy a világ jelenlegi állapota, a birodalmak hatalmi köre és berendezkedése csak ideiglenes, mivel a végső szót és a birodalmak feletti ítéletet az örökkévaló Isten mondja ki. Minden diktatórikus, az emberek felett abszolút uralmat gyakorolni

kívánó hatalom szereti önmagát mozdíthatatlannak látni és láttatni, ám az apokaliptikus látomás folyton megkérdőjelezi a mindenkori status quo-t. Ezért is szaporodtak meg az apokaliptikus látomások azokban az időszakokban, amikor felerősödött az emberek szabadságvágya.

De a szó legszorosabb értelmében Jézus akkor politizált, amikor társadalmi kérdésekben foglalt állást – akár gesztusokkal, akár szavakkal. Ezek az állásfoglalások pedig mind alkalmasak arra, hogy a Jézus által képviselt alapértékekről képet tudjunk alkotni magunknak, és azok követőivé válhassunk. Amikor ugyanis Jézus női tanítványaival, vámszedőkkel, leprásokkal, szamaritánusokkal, prostituáltakkal és általában a kor megvetettjeivel és kiteszítettjaival vállalt közösséget, akkor azzal arra adott példát, hogy Isten igenis akarja az emberek szabadságát és életésélyeinek kiegyenlítését, valamint Isten akarja, hogy ne ítélkezzünk egymás felett, ne tapossuk el egymást és bocsássunk meg egymásnak. Az is kiderül Jézus életútjából, hogy ezeknek az alapértékeknek mindig van társadalmi „vetületük”. Ha valaki ezeket képviseli, akkor óhatatlanul állást foglal mindannyiunkat érintő és érdeklő társadalompolitikai kérdésekben is.

Milyen érdekes, hogy hosszú ideig (gondoljunk a középkorra) éppen a keresztény egyház és az állam összefonódása konzerválta azt a politikai rendet, amelyik az emberek egyenlőtlenségére és szabadságjogainak elvitatására épült, majd pedig az újkori szekularizációs folyamatok, az állam és az egyház különválasztására tett kísérletek kezdték a jézusi alapértékeket beépíteni az európai politikai gondolkodásba.

Érthető tehát, ha a mai teológiai gondolkodás igyekszik elválasztani egymástól a politika és a teológia nyelvét, mivel ezzel látja biztosíthatónak azt, hogy az intézményszerű kereszténység többé ne kerülhessen az államhatalom közelébe – ugyanis abból az európai történelem tanúsága szerint eddig még semmi jó sem sült ki.

Magam is úgy látom, hogy ezt a hatalmi összefonódást minden áron el kell kerülni. Ez azonban már politikai gondolat, tehát keresztényként politizálok, és politizálnom is kell.

Vattamány Gyula

ÜNNEPEINK

Mikulás, karácsony, szilveszter

Mikulás

Az ajándékosztó Mikulás eredetileg a katolikus vallású vidékeken Szent Miklósnak, Myra püspökének népies alakja. A modern magyar néphagyomány

szintén december 5. éjjelén – december 6. hajnalán meglátogatja a gyermekeket, s ha az elmúlt évben jól viselkedtek, kisebb ajándékot ad nekik. Az 1950-es évek óta használatos a Téliapó kifejezés is. A „Téliapó” szó akkor keletkezett, amikor az 1950-es évek kommunista vallásellenessége miatt a „Mikulás” elnevezést feledtetni akarták, és az állami iskolai és óvodai rendezvényeken az szovjet-orosz kultúrkör *Дед Мороз* „Fagyapó-Téliapó” fordítást vezették be.

A középkori *Legenda Aurea* szerint egyszer Miklós püspök megtudta, hogy az egyik szomszédja a nagy szegénysége miatt nyilvános házba akarja adni három lányát. Ezért segíteni szeretett volna rajtuk és egy éjjel a szomszédja nyitott ablakán keresztül bedobott egy erszény pénzt, és így mindhárom lány férjhez mehetett. Ez az alapja annak a keresztény hagyománynak, amikor a vallásos szülők az ablakba tetetik gyermekeikkel a kitisztított kiscsizmáikat, hogy reggelre ott találják meg azt, amit éjjel a Mikulás ajándékként abban elhelyez.

Szent Miklós fenti legendája és a szent december 6-i egyházi ünnepe kapcsán terjedt el a 19. században a városokban, hogy a Mikulás az ablakokba helyezett kitisztított cipőbe szaloncukrot vagy kisebb édességekből és déligyümölcsökből álló piros csomagot tesz. Személyesen is lehet találkozni a Mikulással. Ekkor a díszes piros ruhás, nagy fehér szakállú püspököt fekete krampuszok (valójában ördögök) kísérik, és a rossz gyerekeket ijesztgetik, virgáccsal fenyegetik.

A Mikulás szó eredete

A Mikulás a Miklós név szlovák változata. A köztudatban december 6-a hagyományos elnevezésének számít a Téliapóval szemben – tévesen. A szokás és a kifejezés

csak 19. század legvégén érkezett Magyarországra, így csupán harminc-negyven évvel idősebb, mint a Téliapó szó. (A kortársak különben a Mikulás elnevezést ellemezték szlovák eredete miatt.)

Karácsony

A karácsonyi ünnep szellemiségéhez, és jellegéhez hasonló ünnepek már korábban is léteztek, például a pogányok téli napfordulós ünnepe, a szaturnália ünnepek. Az ókori Rómában december 17. és 25. között tartották a földművelés istenének, Szaturnusznak ezt a nagy ünnepét. Ekkor táncos vigadalmakat tartottak birodalom szerte. A fény diadalát ünnepelték a halál és a sötétség felett. A régi pogány ünnep vigasságokkal volt tele, mivel a téli napforduló a régi földművesek körében az újjászületést, a reményt táplálta. A földművesek számára fontos volt a meleg eljövetele, mivel a létük függött tőle. A meleg a bőség időszaka volt, míg a hideg a sötétség és a nélkülözés időszaka, ilyenkor az isteneket igyekeztek jókedvre deríteni. A szolgák megajándékozása is elterjedt volt. A házakat örökzöld borostyánokkal díszítették.

Miután a kereszténység államvallássá vált, hamarosan hivatalos ünneppé nyilvánították Jézus születését. Ezt az eseményt a 4. századtól kezdték ünnepelni, január 6-án epifánia (*Epiphaneia*), azaz vízkereszt ünnepén. Karácsony ünnepe 325-ben került át december 25-re, az első niceai zsinat döntése alapján. Ezen a zsinaton fogadták el a Symbolum Nicaeno-Constantinopolitanumot, ami a kereszténység legfontosabb hitvallásává vált (Hiszek az egy Istenben...). I. Constantinus római császár kiadta a milánói ediktumot, mely szintén a kereszténység elterjedését és államvallássá válását segítette.

A karácsony időpontjának kiválasztása nagy valószínűség szerint azért esett december 25-re, a téli napforduló közelébe, mert a Római Birodalom

két korábbi államvallásának ünnepe is ekkor volt: 25-én végződtek a római szaturnáliák, és aznap volt a Dies Natalis Solis Invicti, a Napisten születésének napja.

A keresztény vallási ünnep Jézus születésének történetére épül. Jézus születésének történetével új vallási tartalmat kapott a pogány ünnep.

A 16. században a reformáció új tartalommal töltötte meg a karácsony ünnepét is. Az addigi templomi liturgia kezdett beköltözni a házakba. Ahogy a Biblia, úgy a vallásos ünnepek és szertartások is bekerültek az otthonokba. Kialakult sok karácsonyi szokás, például a karácsonyfa-állítás. A 18. században már egész Németországban szokás volt karácsonyfát állítani. Innen jutott el a 19. században előbb Ausztriába, majd egész Európába, a kivándorlókkal az Újvilágba, és így kezdett meghonosodni az egész nyugati keresztény világban. A karácsonyfákat kezdetben édességekkel és gyümölcsökkel díszítették fel, később megjelentek az üvegdíszek. A karácsony megünneplése egyre inkább szokássá vált a nem vallásos családok körében is, a szeretet, a béke ünnepeként. Napjainkban, az európai zsidó-keresztény kultúrkörben a karácsony népszerű és sokakat érintő ünneppé vált, mely mindenki számára más-más jelentést hordoz.

A kutatók többsége egyetért abban, hogy december 25-e nem Jézus születésének időpontja. A korai keresztények nem ünnepelték Jézus születését, és nem is próbálták meghatározni annak időpontját.

A 4. századtól előbb január 6., majd december 25. vált elterjedtté, mint Jézus születésének hivatalosan elfogadott időpontja. Az örmény egyház hívei ma is január 6-án ünnepelnek, míg a többi egyház elfogadta a december 25-i dátumot.

Szilveszter

Nevét I. Szilveszter pápáról kapta, aki 314-től 335-ig volt a katolikus egyház feje, és épp december 31-én hunyt el Rómában. Jóval később, 813-ban december 31-ét Szilveszter pápa névnapjának nyilvánították.

A szilveszteri mulatozás, féktelen ünneplés a római korban tartott szaturnáliákra vezethető vissza. A gondtalan evés-ivás aztán lassan az egész világon elterjedt, szilveszteri hagyománnyá vált. A római korban a rab-szolgák és uraik is egy asztalhoz ültek, ilyenkor szó sem eshetett politikáról.

A honfoglaló magyaroknál az évkezdés számítása feltehetően őszi vagy tavaszra esett, éppen az évszakováltásból kifolyólag. A nomadizáló pásztornépeknél ugyanis ez a két időpont volt meghatározó, melyek jelentőségét növelte a nyári legelőkre vonulás és az őszi, téli legelőkre, szállásra való visszavonulás gyakorlata. Ennek a régi, tavaszi-őszi évfordulónak emléke az őszi és tavaszi pásztornépeknél maradt fenn, ezek azonban egy évezred alatt más jellegű öltöttek, „európai” ünnepekké váltak.

Európában honosodott meg ugyanis a télközépre eső, karácsonyi, újévi évkezdés, együtt a napév szerinti időszámítással, ami a Római Birodalomból terjedt el. Az egységes január elsejei évkezdést azonban sok nép csak az utolsó évszázadokban fogadta el, nálunk is csak néhány száz éve annak, hogy ezen a napon kezdődik az újév.

1691-ben XII. Ince pápa hirdette ki, hogy az újév január 1-jén kezdődik. A keresztény világban azóta ünneplik e napon az újévet.

KKS

(Forrás: Wikipedia)

Iványi Margit Ünnep

Bodor felhő,
fehér határ,
Ezer fenyő
csodára vár.

Aranyerdő,
puha álmom –
Karácsony jó
angyalszárnyon.

AMIRŐL BESZÉLNEK

Folytassa, Mr. Obama!

November egyik legfontosabb külpolitikai eseménye az Egyesült Államokban lezajlott elnökválasztás volt. A győzelmet a Demokrata Párt hivatalban lévő elnöke, Barack Obama szerezte meg, kihívójával a republikánus Mitt Romney-val szemben. 1845 óta minden szökő-év novemberének első hétfőjét követő keddjén

tartják meg az elnökválasztást. Idén az elnök és az al-elnök megválasztása mellett két évre újraválasztották az 435 tagú képviselőházat, és a száztagú szenátus egyharmadát is. Több államban volt kormányzó-, illetve állami és városi tisztségviselő-választás is.

Az elnököt elvileg közvetve választják, mégpedig az úgynevezett elektori kollégiumon keresztül, ám ez majdnem mindig tiszteletben tartja a népakaratot.

Az amerikai elnökválasztás másik sajátossága, hogy egyvalaki csak két cikluson keresztül vezetheti az országot. Ez nem volt mindig így. A legendás Rooseveltet például négyszer is elnöknek választották, ám a rossz nyelvek szerint a szenátus már annyira unta őt, hogy sürgősen meghozták azt a törvényt, miszerint az elnökjelölt egyszer győzhet, egyszer elnökként címet védhet, de utána távoznia kell. Obama újabb, immáron második győzelmével elérte a maximumot, erre előtte 1946 óta csak négyen: Harry S. Truman, Dwight D. Eisenhower, Ronald Reagan és George W. Bush voltak képesek.

Ha arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért győzött Obama, akkor ebből a szempontból rendkívül fontos, hogy az úgynevezett csatatér államokban (különösen a kulcsfontosságú Ohióban) Obama nyert. (Csatatér, vagy ingadozó államnak nevezzük azt a tagállamot, amelyik nem hagyományosan demokrata, vagy éppen republikánus elkötelezettségű. Európából nézve egy kicsit furcsa, hogy ilyenből meglehetősen kevés van, így hát mindig ezek az államok jelentik a mérleg nyelvét.)

S hogy mi, vagy éppen ki döntött még? Az elemzők szerint a kisebbségek (különösen a spanyol ajkú

szavazók) voksai mellett főleg a nők. Az igen szoros versenyben döntőnek bizonyult, hogy a (főleg Latin-Amerikából érkezett) bevándorlók, illetve utódaik háromnegyede a hivatalban lévő elnököt támogatta. A demokraták kampánystábja tudatosan törekedett is arra, hogy a párt mellé állítsa az egyre nagyobb tömegben választásra jogosult „hispan” szavazókat. A stáb tudta, hogy ezeket a szavazókat a bevándorlás-politika liberalizálásával lehet megfogni, éppen ezért nem toloncoltak ki csaknem kétfélmillió illegális munkavállalót, sőt, ebben az igen kényes témában – győzelmük esetén persze – további könnyítéseket ígértek. Ennek egyenes következményeként a republikánusok ez irányú ellenpropagandája maga volt a csőd. Romney és csapata ugyanis további szigorításokat helyezett kilátásba a bevándorlás-politika terén, a mexikói-amerikai határ megerősítéséről beszélt, olyannyira, hogy a rossz nyelvek már-már új Berlini Falat emlegettek.

Romney mindenesetre rossz lóra tett, amikor a fehér protestáns középosztálybeli amerikaiak, a midstream, az eddig főáramnak gondolt „keresztény középosztálybeliek” érdekei mellett egyáltalán nem vette figyelembe nemhogy az afro-amerikai, vagy a spanyol ajkú amerikai igényeket, de szinte egyetlen marginális csoport érdekét sem, sőt ezek ellen kampányolva akart nyerni. A végső szöveget azonban, mint már említettem, mégiscsak a nők, különösen az egyedülállóak, illetve az elváltak verték Romney koporsójába. A republikánusok ugyanis nem igazán tudtak mit kezdeni azzal a ténnyel, hogy e társadalmi réteg nagy számban képviselteti magát a választásokon. Döntőnek bizonyult, hogy több mint kétharmaduk Obamára szavazott. Miért? Az még hagyján, hogy a hölgyeknek imponálni nem igazán tudó Romney addig-addig keresett női munkatársakat, míg nőekkel teli mappát nem kapott (ezt a szerencsétlen megfogalmazást jól ki is használták a demokraták), de elemzők szerint a republikánusok merev abortusz ellenes kirohanásai is Obama malmára hajtották a vizet. Általában egyébként senki se szereti, ha nyíltan alacsonyabb rendűnek titulálja őket egy politikus, márpedig a szingli nőkkel ebben az esetben ez történt.

És az ingadozók? Az előzetes felmérések alapján a választások előtt a választópolgárok kevesebb, mint negyede mondta magát liberálisnak, míg a választók több

mint 1/3-a konzervatívnak. Mivelhogy Obama győzött, a Napnál is világosabb, hogy sokkal jobban meg tudta szólítani az ingadozókat, így megkezdheti második elnöki ciklusát.

Mondják, hogy a második ciklusban az elnök már megszabadulhat az újraválasztás terhetől, nem kell mindekelőtt rövid távú sikerekre gondolnia, hiszen a munkáját innentől fogva a történelemkönyvek ítélik meg – mégpedig a tekintetben, milyen örökséget hagy utódaira a külpolitikában, mondjuk a Szentföld, vagy akár Irán Szíria, Kína, esetleg az arab tavasz kérdésében.

Ami a belpolitikát illeti, a költségvetési deficit illetve az államadósság csökkentése is hatalmas feladatot ró az Egyesült Államok első afro-amerikai elnökére. A második ciklus sem ígérkezik tehát könnyűnek. Ám Obamára talán jellemző az a történet, hogy ő a vereségre is felkészülve két beszéddel készült, míg Romney csak egy győzelmi beszédet írt.

Improvizálnia kellett, mert a választók újra bizalmat szavaztak annak az Obamának, aki győzni akart, de fel volt készülve a vereségre is. Talán ezért győzött.

Bereczky Géza

AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM NŐALAKJAI

Egy zseniális középkori asszony

Hildegard von Bingen (1098-1179)

„A XII. század közepe táján élt egy nő, aki három évtizeden át valósággal mágnesként vonzotta az embereket: Bingeni Hildegard. Ma újra felfedezzük őt, és csodálkozva látjuk: saját századához tartozik ugyan, ám gondolkodása, érzésvilága és látásmódja meglepően közel áll hozzánk” – írja Hildegard von Bingen életrajzának fordítója.

Ma valóságos Hildegard von Bingen reneszánszot élünk. Sorba jelennek meg CD-k zeneműveivel, műveit számos nyelven kiadják, természetgyógyászok hivatkoznak rá, és német nyelvterületen megszámlálhatatlanul sok gyógyszertár viseli a nevét. Ki volt ő, és minek köszönhető máig nyúló hatása?

Hildegard Hessen tartományban született, egy nemesi család tizedik gyermekeként. Szülei már nagyon fiatal korában észrevették, hogy rendkívüli képességekkel rendelkezik, ezért, mint „Istennek szánt tizedet” nyolc évesen kolostorba adták.

A fogékony novícia lelkesen olvasta a Bibliát, az egyházatyákat és a középkori szerzőket (vagy azok műveiből készített kivonatokat). Ezekből a forrásokból táplálkozik latin szókinccse, de eléggé önkényesen bánik a latin grammatikával. Egy kommentátora sok évtizeddel halála után azon mérgelődött, hogy a Szentlélek miért olyan silány latin nyelvezeten szólalt meg Hildegard száján.

Tizennégy és tizenhét éves kora között Hildegard tudatosan a kolostori élet mellett döntött, letette a bencés regula szerinti fogadalmat. Egész élete során sokat be-

tegeskedett, de szellemi és lelki nyitottságára jellemző, hogy jelszava ez volt: *amplēctari* (átkarolni, felkarolni). Nyitottsággal fogadott minden eseményt és olvasmányt, minden embert és megpróbáltatást.

1136-ban őt választották az apácaközösség élére. 35 évig teljes ismeretlenségben élt. 1141-ben egy látomás hatására elkezdte írni első

nagy művét: *Scivias* – Tudd az utakat! Víziói akár isteni, akár patológikus eredetűek voltak, egyfajta erőteljes koncentrációban összpontosultak, hirtelen megvilágítva Hildegard számára a gondolatot, mely az adott pillanatban foglalkoztatta.

Mindnyájan, ha különböző mértékben is, de ismerjük ezt a jelenséget. Bármely gondolat, szöveg vagy téma hoszszabb tanulmányozása során vannak pillanatok, amikor hirtelen világos lesz az addig csupán homályosan sejtett fő gondolatlánc, kiemelkedik egy vezérfonal, mely aztán alapjául szolgál a további fejtegetésnek. Ez a tapasztalat állhatott (legalábbis részben) a Hildegard víziói során jelentkező hirtelen fölismeréseknek a háttérben. (Hildegard vízióinak nevezte az isteni kijelentés befogadásának aktusát és magát a befogadott képet is.)

Víziói egyrészt komplex teológiai és filozófiai gondolatok voltak, melyekben a vizuális tapasztalatot verbális kommentár magyarázta. Ezek a víziók szolgálták teológiai művei alapjául. A víziók másik része egyszerűbb parancsokból állt, melyek rendszerint Hildegard életének aktuális problémáihoz kapcsolódtak, kiutat mutattak a számára, erőt és tekintélyt adtak küzdelmeihez.

1148-ban vízióban parancsot kapott, hogy új rendet alapítson, és 18 apácatársával Rupertsbergbe költözött. Az 1150-es évek írással teltek el. A *Scivias* befejezése után Hildegard természetfilozófiai és orvosi művei következnek. Ebben az időben komponálta a *zeneműveit*, és írta az *Ordo virtutum* (Az erők játéka) énekes misztériumjátékát, továbbá kidolgozott egy titkos nyelvet és ábécét. Hildegard számára a zene az angyalok szimfóniája volt, a legmagasabb forma az Úr dicsőítésére. Kisgyermek korától résztvevője volt az officiumoknak, és bár zenei képzésben nem részesült, a liturgiának megfelelően nagyon sok zenét hallott és énekelt, érthetett a hallott zene lejegyzéséhez is. Szerencsés helyzetben volt a kolostorban, hiszen képzett énekesek és írástudók álltak a rendelkezésére. Bár Hildegard természetesen módon a gregorián zene elemeire támaszkodott, egyéni módon komponálta meg műveit. Aki hallgatja őket, úgy érzi belépett egy gótikus katedrálisba.

Nagyon idősen, 82 évesen halt meg, egy olyan korban, amikor a legtöbb ember már a negyvenedik életévét sem érte meg.

Mi lehet ennek a rendkívüli asszony máig tartó kisértésének titka?

Az isteni elhívás, prófétai adomány áll az egyik oldalon, de – ha megvizsgáljuk Bingen életének néhány mozzanatát – egy bölcs taktikust, remek vezetőt, az emberi lélek pontos ismerőjét, olykor ravasz asszonyt látunk a másikon.

A középkori gondolkodás szerint a misztikus víziók felé kitárulkozó lélek legfőbb ismérve az egyszerűség,

alázatosság és a formális tanulmányok hiánya, melyek mintegy *tabula rasa*-t nyújtottak az isteni inspirációk befogadására. E toposz lehetetlenné tette Hildegard számára bármely más forrás megjelölését, jóllehet teológiai és filozófiai gondolatai, orvosi és zenei ismeretei nem csupán eredeti és találékony gondolkodót, érdeklődést sugárzó és ébresztő író, hanem jelentős tanulmányokat folytató tudóst is sejtetnek. A *Vita* írásakor Clairvaux-i Bernát tanácsát kéri (aki ekkor a keresztes háborúk miatt spirituális és politikai hatalmának a csúcán áll), merje-e leírni látomásait, s tanulatlan, egyszerű nőként mutatkozik be. Elnyeri Bernát támogatását, és ezzel valamint később III. Jenő pápa áldásával egy megkérdőjelezhetetlen helyzetbe kerül. Tudta kihez, mikor, hogyan forduljon?! Hildegard remek érzékkel látott meg, aknázott ki különböző lehetőségeket, és fordította vízióinak tekintélyét ambíciói előmozdítására.

Sajátságos módon, ha egy látomásban kapott gyakorlati feladat elé akadály hárult, Hildegard mindig megbetegedett, és amint az akadályok elhárultak, jobban lett. A betegsége sokszor egyfajta testi merevségben jelentkezett, tagjait nem tudta mozgatni, úgy tűnt, a teste nem hajtotta végre agya utasításait. Ezt ő Isten büntetésének tartotta, amiért nem engedelmeskedik feladatának. Megtörtént, hogy egyházi vezetői ellenőrizték ezt az állapotát, de a betegség valószínűleg bizonyult. Anélkül, hogy manipulálással vádolnánk őt, mégis felvetődik a kérdés, mi képezte e jelenség hátterét. A pszichiáterek ma sok mindent mondanának erről.

A példákat még sokáig lehetne sorolni. Nem kétséges, hogy Hildegard von Bingen egy zseniális elme volt, akiről ma nagy valószínűséggel semmit sem tudnánk, ha nem egy rend és egy kolostor adták volna meg élete kereteit. Egy nő volt, aki többet látott az őt körülvevő korból és világból, mint legtöbb kortársa, mégis tökéletesen alkalmazkodva korához, meghaladta és szolgáltatta azt.

Szabó Ildikó

A betlehemes játékok sajátosságai

Betlehemes játékaink – Európa más népeinek játékaiktól eltérően – a misztériumi történetből a *pásztorok köszöntését* helyezik a középpontba. (Ezt erősítette, hogy a falvak életében a pásztorok év végi elszámolása karácsony és újév között történt, sok helyen jártak karácsonykor a pásztorok köszönteni is, ilyenkor a házaknál étellel és pénzzel ajándékozták meg őket.) Más népek körében a szálláskeresés, a három királyok jelenete, a Heródes-játék vagy a paradicsomjáték maradt fenn. Csak magyar nyelven nevezik *betlehemes* játéknak, minden más nyelven a játék elnevezése a jászol szóval történik. Ugyanígy a játék kellékét képező kis, templom alakú ládika a berendezett jelenettel is csak Magyarországon kapta a *betlehem* elnevezést. Ezt a kis templomot és a benne látható jelenetet veszik körül az élő szereplők: a pásztorok és az angyalok, hogy eljuttassák a kisdud meglátogatását és megajándékozását. A 19. század közepén még felnőtt férfiak betlehemeztek. [...] Sajátos magyar elem a játékokban a *pásztorok tánca*: a Betlehembe eljutó, ott köszöntést mondó, ajándékot átadó, majd elköszönő pásztorok búcsúzóul egy körtáncot is eljárnak a betlehem előtt.

(Ez egy régi közösségi férfitanács maradványa, elsősorban a bukovinai székelyek játékaiban.) Egy sajátos típusa betlehemes játékaunknak a *bábtáncoltató betlehemezés*. [...] A keleti magyar nyelvterületen maradt fenn az egykori misztériumjátékot a legteljesebben őrző betlehemezés, amelyet a bukovinai székelyek és más székely falvak lakói mutatnak be még napjainkban is a művelődési házban vagy a templomban. Ez a játék tartalmazza a szálláskeresés motívumát, a Heródes-jelenetet, a pásztorok köszöntését, és a pásztorok táncával záródik. [...]

(Szacsavay Éva: „Menjünk mi is Betlehembe...” – részlet)

HITÉPÍTŐ IRODALOM

Arthur von Bergen önéletrajza

(részletek)

A kígyó

Carpenter misszionárius meghívott egy napon, hogy kísérjük el egy őserdei faluba, ahol valamit el kell intéznie. Az alkalmat természetesen nem szalasztottuk el. Odaérkezve barátunk érdeklődött, van-e valami látnivaló a két svájci számára.

„Persze, persze. Megmutatjuk nekik a kígyó templomot” – javasolta néhány afrikai.

Egyikük mindjárt készségesen jelentkezett vezetőnek. Elvitt minket egy nagy kunyhóhoz. A kunyhó mellett hosszú, bádogtetős csarnok állt. Az egész csarnoknak sűrű drótfonatos fala volt. Mögötte nagy kígyókat lehetett látni.

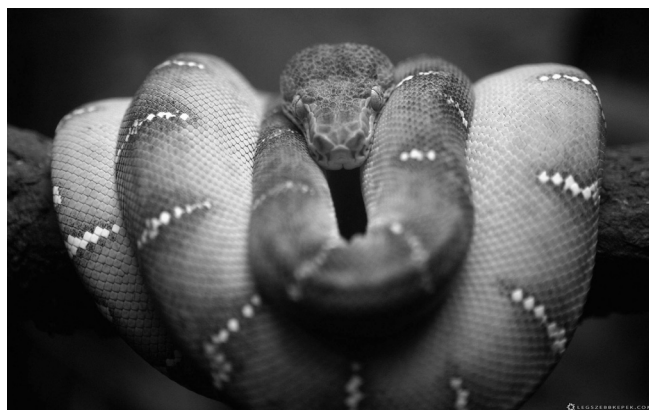
„Ezek a kígyók nem veszélyesek” – biztosított a vezetőnk.

Kinyitott egy kaput, könnyedén betuszkolt rajta, és mielőtt körülnéztünk volna, máris ott álltunk vele együtt egy nagy helyiségben, ahol néhány összetekeredett kígyó szunyókált. Megragadta az egyik óriási példányt, és nagy nehezen a vállára emelte.

„Teljesen ártalmatlan – bátorított – megfoghatják, meg-simogathatják.”

Joel nem hitt a békességben és az ajtóhoz menekült, kimenni azonban nem tudott, mert az el volt reteszelve. Én engedtem a biztatásnak, és megsimogattam a kígyót. De aztán nagyon megijedtem, mert a fojtó hőség ellenére, ami a teremben uralkodott, a kígyót jég hidegnek éreztem.

Miután elhagytuk a kígyók csarnokát, Joel megkérdezte a vezetőt, hány kígyó van ott bezárva.

„Tíz – válaszolta. – Csak hármat láttak, ezek 4-6 méter hosszúak. A többiek sétálni mentek.”

Mialatt a kunyhóban várakoztunk, láttam az egyiket a vastag falon csúszni.

Joel is belépett a kunyhóba és megkérdezte: „Vajon hol sétál a többi kígyó?”

„Fordulj meg nagyon óvatosan, és nézz felfelé, akkor megkapod a választ” – tanácsoltam neki. Barátom elfordította a fejét, és ott látta a széles kígyófejet kb. 30 cm-re maga felett. Rémülten menekült.

„Az ilyen nagy kígyók nem mérgesek – magyarázták az afrikaiak. – Csupán akkor veszélyesek, amikor megéheznek. Ezért hat hetenként etetjük őket. Egyszeri jóllakás csaknem három hónapra elég, amíg ismét éhséget éreznek.”

Joel este figyelmeztetett: „Hogy tudsz megsimogatni egy kígyót, mikor meg van írva: *Menekülj a bűntől, mint a kígyótól?*”

„Nekem egy bibliai ige jut az eszembe – fordultam szembe vele –, amikor Isten az állatokat megteremtette és Ádám nevet adott nekik, Isten megparancsolta neki meg a feleségének: *Uralkodjatok...a földön csúszómászó mindenféle állaton*”.

Az élmény mély benyomást hagyott bennünk. Amikor Svájcban beszámoltunk róla, egyesek a pusztá hallására libabőrösök lettek.

Hazai levegő Cotonou-ban

A forró Afrikában kora reggel kezdi az ember a tevékenységet. Mi is korán indultunk Cotonou-ban városnézésre. A kikötőben azonnal magára vonta a figyelmünket egy nagy vörös zászló fehér kereszttel. Svájci zászló Afrikában – feltétlenül oda kell mennünk! Ilyen hatalmas svájci hajót még soha nem láttunk. Minden áron meg kell néznünk, azonban igyekezetünk a hazai zászlóhoz hamar akadályba ütközött. A vámhivatalnok látni akarta az útleveleinket, és magyarázta, hogy csak engedéllyel léphetünk a hajóra. A vámos viszont még nem ismerte Arthur von Bergent. Olyan gyorsan nem hagytam magam lerázni.

„Svájciak vagyunk – magyaráztam öntudatosan -, és ez a mi hajónk. Hogy akadályozhatja meg, hogy a saját hajónkat megnézzük?”

A vámos elbizonytalanodott, s odahívta a felettesét. Az illető kényelmetlenül érezte magát, legszívesebben eltűnt volna. Eszembe jutott a szólás, hogy egy csepp mézzel több legyet lehet fogni, mint egy hordó ecettel, és gratuláltam éber hivatalnokaihoz.

„Nagyon lelkiismeretesen végzik a munkájukat – szóltam elismerően. – Örülök

neki, mert én is vámos vagyok.”

„Micsoda? Ön svájci vámos?” – ámult a hivatalnok.

„Nem – mennyei vámos vagyok – magyaráztam. – És szeretném most látni az ön mennyországba szóló útlevelét.”

Nagyot nevetett. „A mennybe nincs szükség útlevélre.”

„Ön tájékozott a saját munkáját illetően és tudja, mi kell ahhoz, hogy valaki a hajóra lépjen. Viszont én is ismerem a magam területét és tudom, mi kell ahhoz, hogy a mennybe jusson valaki.”

Az illető nagy zavarba jött, néhány szót váltott a beosztottjával, aki a sorompót kinyitotta, és szabad volt az út a hajóra. Feszülten, érdeklődve mentünk fel a hazai zászlós, óriási óceánjáróra, de egyetlen lelket sem láttunk. Minden le volt zárva, dolgunk végezetlen vissza kellett fordulnunk. Csalódottan ballagtunk visszafelé a 300 m-re levő vámhoz.

A vámosok újra feltartóztattak: „Állj! Nem engedhetjük át, a főnök újra látni akarja magukat!”

Körülvett bennünket egy csapat fegyveres vámos, és betereltek egy nagy terembe. Nem valami jól éreztem magam. Mit jelenthet ez? Egyre több egyenruhás jött be és foglalt helyet. Végül megjelent a főnök.

„Iderendeltem összes beosztottamat – mondta. – Tudjuk, mit kell tenni, hogy útlevelet szerezzon az ember, amivel a Föld különböző országaiba utazhat. De hogy mire van szükség a mennybe való bejutáshoz, azt nem tudjuk. Te, mint mennyei vámos ezt tudod, mi pedig hallani akarjuk.”

Erre kb. negyven afrikai vámos előtt hirdethettem az evangéliumot. Elmondtam nekik, hogy Jézus Krisztus az út, az igazság és az élet. Ő maga megígérte János 6,37 szerint: „Aki énhozzám jön, semmiképpen ki nem vetem.”

„Jézus nem papírt ad nekünk – magyaráztam hallgatóimnak -, hanem azt a bizonyosságot, hogy a nevünk fel van írva a mennyben. Ha életünket kiszolgáltatjuk neki, bűneinket odavisszük az Ő keresztyéhez, bocsánatot nyerünk, és attól kezdve neki élünk, úgy ez az útlevél a mennyben készen áll számunkra.”

A férfiak tisztelettel végighallgattak. Hálásak voltak a magyarázatért, és barátságosan elbocsátottak.

Megigazulás hit által

Természetesen sokat voltunk úton Epiphanéval. Elvezetett egyes hívőkhöz, akikkel szép közösségben lehetett részünk.

„Szeretnénk egyszer nagyobb csoport hívőt meglátogatni – mondtam. – Bizonyára összejöttek imádságra, bibliatanulmányozásra is.”

Kis töprengés után elvezetett egy helyre, ahol kb. 15 hívő afrikai rendszeresen találkozott. Nagyon primitív viszonyok közt találtuk őket. Ez volt első összejövetelünk afrikai hívőkkel. Igen barátságosan fogadtak.

A helyiségben csupán két szék volt a mi számunkra, a többiek mind a földön ültek. Énekléshez felálltak. Hát énekelni, azt aztán tudtak a mi afrikai testvéreink! Igen jól hangzott, amit különféle nyelvjárásban énekeltek.

Vezetőjük, André Allagbé elmondta, hogyan jutottak hitre, s hogyan élnek most Jézusért.

„Most ti is meséljétek el, mit tapasztaltatok Istennel!” – kért minket.

Ezt a helyet gyakrabban felkerestük. Egyik este egyedül mentem az összejövetelre. Joel a hotelban maradt, mert fáradt volt.

A fekete testvérek tudni akarták, mit jelent számunkra Jézus Krisztus. Először minden egyest megkérdeztem személyesen, hisz-e Jézusban. Valamennyien lelkesen igent mondtak.

„Nos, hit által megkapja az ember, amit Isten ajándékozni akar – magyaráztam. – Róma 5,1-ben ez áll: „*Megigazulva hit által békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által.*” Majd ismét külön-külön megkérdeztem tőlük: „Igaz vagy?” valamennyien tiltakozva felemelték kezüket. „Nem!” – mondták.

„De hát Róma 10,4-ben ez áll: „*Krisztus a törvénynek vége. Aki hisz őbenne, megigazult.*” Szembefordultam velük és megismételtem a kérdésemet.

Valamennyien állították újra, hogy hisznek, de egyik sem volt igaz közülük.

„Hánynak van Bibliája?” – kérdeztem.

Ötnek volt saját Bibliája.

„Énekeljétek még egy éneket – kértem -, utána összeszedem a Bibliáitokat és elviszem.”

„De hiszen neked van sajátod – tiltakoztak. – Mit akarsz tenni a mienkkel?”

„Láttam kint egy asszonyt, aki éppen tüzet rakott. Elégetem a könyveket.”

Erre teljesen összezavarodtak és hevesen tiltakozni kezdtek: „A Bibliát nem szabad elégetni! Hiszen az Isten szava és minden fejezet, minden vers, minden szó valóság benne!”

„Valami szomorút kell mondanom: Ha a Biblia igaz, akkor ti hazugok vagytok.”

Ezt nem értették.

André Allagbé felugrott, ökölbe szorította a kezét és felháborodottan kérdezte: „Miért lennék én hazug?”

A lehető legnyugodtabban válaszoltam: „A Biblia azt mondja: Aki hisz, az igaz. Te viszont állítod, hogy hiszel Jézusban, de nem vagy igaz. Ha igazad van, úgy elégethetjük a Bibliát. De ha a Bibliának van igaza, akkor te vagy hamis.”

A férfi feszültsége lassan engedett. Szinte látni lehetett, hogy dolgozik benne a gondolat.

Majd hirtelen hangosan felkiáltott: „A Szentírás szerint én igaz vagyok!”

A többiek arcáról le lehetett olvasni, hogy a legtöbbször megnyílt a csodálatos titok.

És a csoda nem volt tisztavízű életű. A kedves fekete testvérek hűségesekek maradhettek az ismerethez, és ebből a kis csoportból gyülekezet lett, mely felvette az Evangéliumi Testvérközösség nevet. A közösség még ma is áll, és továbbra is buzgón igyekeznek embereket Jézus számára megnyerni.

Argemiro

Forró napokat éltünk át Beninben. Sokszor boldogok voltunk, ha valami árnyékot találtunk, hol kisé felüldülhettünk. Egy napon magas kókuszpálma árnyékában ültünk, s miközben üdítőt iszogattunk, beszélgettünk. Egy férfi figyelt, és hallgatta, miről beszélünk.

Amikor észrevette, hogy Isten Igéje a témánk és magasztaljuk az Ő jóságát, odalépett hozzánk és bemutatkozott: „Nevem Argemiro Figuero, braziliai prédikátor vagyok. Nagy evangéliumi rendezvényt készítek elő. 30-50 ezer hallgatóval számolok esténként. Lesz vagy 5 ezer megtérés.”

Teljes lelkesedéssel áradozott arról a csodálatos lehetőségéről, amit Istenért itt, Afrikában tehet. Egymásra néztünk, de nem mondtunk véleményt. A következő napok alatt gyakran együtt voltunk Argemiroval. Az öntudatos brazil segítette jobb szobát találni a hotelben, s meghívott bennünket egy kör-repülésre.

Egyszer megkérdezett: „Átlag hány hallgatód van egy este?”

„Tartottam már evangélizációt 12 személynek” – feleltem.

Argemiro mosolygott. „És hány megtérés?”

„Itt-ott ajándékoz Isten egy cseppecskét.”

Aztán félbeszakadt a beszélgetésünk, de Argemiro néhány nap múlva visszatért rá.

„Gondolkoztál a beszélgetésünkön – faggatott –, és irigyeltél engem?”

„Igen – feleltem minden további nélkül. – Egészen más dolog, ha az ember több mint ezer embert lát maga előtt, és nem csak egy tucattal számol. És ennyi megtérést igazán irigyelni lehet.”

„Ne tedd! – figyelmeztetett. – Múlt éjjel nem tudtam aludni. Isten így szólt hozzám: 'Dicsekedtél Arthurnak hallgatóságod nagy számával, de mondd, mit találsz, ha egy év múlva visszatérsz?' És akkor világos lett

előttem, hogy a cseppecskét, amiről te szóltál, viszont látjuk a dicsőségben.”

A mondat emlékezetemben maradt, és még ma is az az imádságom: Hadd bizonyuljon igaznak, hogy sok cseppecskét viszontlássak a mennyben.

Mikor hazaindultunk és Lagosban kellett töltenünk az éjszakát, Argemiro meglátogatott feleségével és újszülött gyermekével.

Évek múlva egy imánapi konferencián hirtelen átölelt egy férfi – Argemiro Figuero. Fordíthattam neki a német nyelvű igehirdetést franciára.

Az Ige hallgatása közben egyre azt ismételte: „Csodálatos! Csodálatos! Csodálatos!” A kincs, amit Jézus Krisztusban bírhatunk, lenyűgözte a brazilait.

A hipnotizőr

Vándorevangélistánk, Epiphane ismét végigvitt minket a városon. Délidő volt, és a nagy hőség, mely mindent megbénít, beüzte az embereket a házakba. Az egyébként forgalmas utcák szinte teljesen üresek voltak. S akkor észrevettünk egy csoportosulást, mely egy afrikai körül szorongott, aki különböző mutatványokkal szórakoztatta az embereket. Érdeklődve közelebb léptünk.

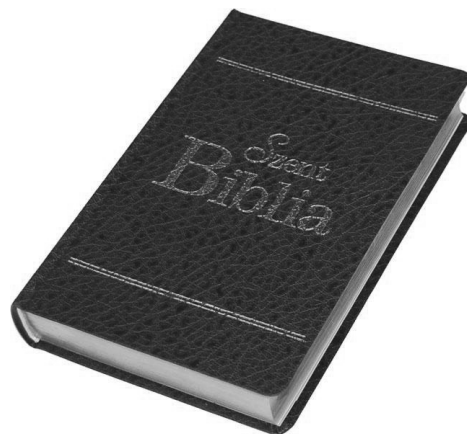
Az afrikai észrevett és kacagva odaszólt: „Gyere csak, fehér ember, meghipnotizállok!”

Joel Prêtre odasúgta: „El innen, minél hamarabb! Ez itt sötét hatalmak munkája.”

Nekem eszembe jutott a régi bölcsesség: Ha a kutya észreveszi, hogy félsz, akkor támad csak igazán. Kényelmesen odalépkedtem a csoporthoz. Az afrikaiak vigyorogtak, és készségesen helyet engedtek. Nyilván feszülten várták, mit fog tenni a hipnotizőr a fehér emberrel.

Ránéztem a férfire és így szóltam: „Engem te nem tudsz meghipnotizálni, mert aki bennem van, nagyobb, mint aki benned van.”

Egy csapásra elmúlt a nevetése és remegni kezdett. A nézők ezt látva elcsodálkoztak, és megkérdeztek, miféle erő van bennem, ami az ő hősüket úgy megrettentette, hogy reszketni kezdett.

Figyelmesen hallgatták, amikor megmagyaráztam nekik: „Minden embernek meg kell jelennie a nagy Isten előtt, és felelnie kell önmagáért.”

De beszéltem nekik Jézus Krisztusról is, aki a bűnt megbocsátja, és megszabadít mindenkit, aki rábízta magát. Miután továbbmentünk, csak ámulni tudtunk, hogyan készít Isten újra meg újra alkalmat a bizonyágtételre és a Jó Hír továbbadására a tudatlanok között.

Az eltűnt repülőjegy

Benini látogatásunk idején csak két kórház létezett az egész országban. A Parakouban levő bembérékéi missziói kórháznak az ország belsejében igen jó híre volt. Aki csak tudta, előnyben részesítette a tengerparton álló kórházzal szemben. Szerettük volna megismerni a missziókat ezt az ágát is, ezért kerestük a lehetőséget, hogy Parakouba repüljünk. A hadsereg már másnap felkínált egy repülőt. Ott egy svájci misszionáriusnő várt ránk. Elvezetett a SIM (Serving in Mission) szuperintendenséhez, akinek előadtuk a kérésünket. Nagy szeretettel fogadott.

„Sok munka van még az Úr szőlőjében itt” – magyarázta reménykedve.

Jókora utat kellett megtennünk Parakouból a missziói kórházig. Afrikai taxival mentünk, egy kicsi, nyitott teherautóval. Mire megérkeztünk Bembérékébe, fehérnek-feketének egyforma lett a bőrszíne. A finom, mindenhova behatoló vörös por mint valami vastag film tapadt izzadt bőrünkre. A hűvös zuhany utáni vágy még az éhséget is elfeledtette velünk.

Nagy tiszteletet éreztem ezek iránt a misszionáriusok iránt, akik évről évre egyforma primitív viszonyok közt dolgoztak. Kb. 30 ágy állt a nagy kórteremben, de legalább 50 beteg feküdt bent. Sokan közülük még soha nem láttak ágyat, nemhogy feküdtek volna benne, és inkább az ágy alatti helyet választották. Szinte minden pácienszt egy vagy több hozzátartozó kísért, akik felelő-

sek voltak az étkeztetésért. Inkább egy tábor, mint kórterem képét nyújtotta a látvány. Fáradtan tértünk vissza a vörös porfelhőn keresztül Parakouba, ahol Alexander kisasszony vitt ki a repülőterre.

„Tartsátok készenlétbe a repülőjegyeket, mert a hadsereg nagyon pontosan dolgozik, és mindent szigorúan ellenőriz” – tanácsolta.

Halványan emlékeztem, hogy igen jó helyre tettem a jegyet, de hova? Kiürítettem a táskámat – eredménytelenül.

Már bejelentették a gép érkezését és hozzátették: „A repülőjegyeket kérjük készenlétbe tartani. Igyekezzenek a beszállással!”

Számomra néhány fokkal még melegebb lett, mint amilyen egyébként volt.

Pontosan abban a pillanatban, amikor elő akartam adni problémámat az ellenőrnek, egy afrikai rohant végig a reptéren, odaállt elénk és kiáltozni kezdett: „Figyelem, figyelem!”

Körülményesen kihúzott egy papírt a zsebéből és olvasni kezdte: „Monsieur Noel és monsieur Atu szíveskedjenek azonnal beszállni.”

Ezzel összehajtogatta a papírt, sarkon fordult és elrohant.

„Hol van Monsieur Noel és Monsieur Atu?” – kérdezte az ellenőr.

Jelentkeztünk.

„Tehát hallották. Kérem, szálljanak be!”

Ezt aztán nem hagytuk magunknak kétszer mondani.

Miközben a gép meredeken fölfelé szállt, Joel megszólalt: „Ez biztosan nem ment nálad imádság nélkül. Ez igazi csoda volt.”

Ebben a pillanatban jutott eszembe biztos rejtekhelyem. A jegyeket a fényképezőgép és tokja közé dugtam, nehogy az izzadságtól nedvesek legyenek és öszszegyűrődjenek. Csak ámulni tudtunk, hogyan segített mennyei Atyánk ebben a helyzetben.

(Fordította: Iványi Tiborné)

Márai Sándor: A négy évszak – December

„Ez a hónap az ünnep. Mintha mindig harangoznának, nagyon messze, a köd és a hó fátylai mögött.

Gyermekkorunkban e hónap első napján árkus papírra, kék és zöld ceruzával, karácsonyfát rajzoltunk, karácsonyfát, harmincegy ággal. Minden reggel, dobogó szívvel, megjelöltük, mintegy letörtük e jelképes fa egyik ágát. Így közeledtünk az ünnep felé. E módszerrel sikerült a várakozás izgalmát csaknem elviselhetetlenné fokozni. A hónap közepe felé, amint közeledett az ünnep, már állandóan lázas voltam, esténként félrebeszéltem, hideglelős dadogással meséltem dajkámnak vágyaimról. Mit is akartam? Gőzvasutat és jegylyukasztót, igazi színházat, páholyokkal, színésznőkkel, rivaldafénnyel, sőt valószínűleg kritikusokkal és azokkal a szabónőkkel is, akik megjelennek a főpróbákon, és rosszakat mondanak a darabról. Ezenfelül lengyel kabátkát akartam, továbbá Indiát, Amerikát, Ausztráliát és a Marsot. Mindezt persze selyempapírban, angyalhajjal tetézve. Egyáltalán, gyermekkoromban mindig a világegyetemet akartam, az életet, amely egyszerre volt bicikli, kirándulás a Tátrába, anyám zongorázása a sötét társalgóban, bécsi szelet, almás rétes és diadal összes ellenségeim fölött.”

ZSIDÓ ÉLET

Hanuka (הנוכה)

Az idén zsidó időszámítás szerint 5773. Kiszlév hónap 25-től Tévet hó 2-ig (mely az ebben az évben a Gergely naptár szerint 2012. december 9-től december 17-ig tart) ünnepeljük Hanukát, a Felavatás illetve a Fények Ünnepe (Hág Háórim).

Hanuka és karácsony

Vannak, akik úgy hiszik, a Hanuka zsidó Karácsony. A tévedés oka sok esetben, hogy manapság egyes szervezetek „Hanukarácsony” ünnepet tartanak annak érdekében, hogy a különböző vallásúak együtt ünnepeljenek. Hanuka és a Karácsony minden évben közeli időszakra esik, sőt olykor fedik is egymást. XIX. századbeli igyekezet volt, hogy a zsidó hagyomány összeegyeztethető és egyenjogú legyen a kereszténnyel. Ennek érdekében ornátust öltött rabbik nemzeti nyelven szóltak prédikációikban, sőt, orgona is kerülhetett a zsinagógákba, melyek tetejére tornyokat építettek a keresztény templomokhoz hasonlóan.

Ezen külsőségek mellett a kívülálló szemében az tehetett hasonlóná Hanukát a Karácsonyhoz, hogy a zsidók fényel, olajmécsesek (vagy hanuka-gyertyák) gyújtásával ünnepelnek, és a karácsonyfán is gyertyák fénye világít, valamint mindkét ünnepen ajándékot kapnak a gyerekek. (A zsidóknál ez csak a középkor óta van így. Azért alakult ki ez a gyakorlat, hogy ne érezzék a zsidó gyerekek vallásuk miatt hátrányban magukat a Karácsony ünneplő keresztényekkel szemben.)

Trenderli vagy szevivot

Hanukára szokás pénzt adni ajándékba (Hanuka Geld), hogy ezzel is ösztönözzék a gyerekeket a Tóra tanulására, de újabb időkben szokássá vált naponta ajándékokkal is kedveskedni gyermekeinknek.

De ettől még a Hanuka nem „zsidó Karácsony”!

Amíg a Karácsony a keresztény vallás egyik legnagyobb ünnepe, addig a Hanuka Tórán kívüli (posztbiblikus) ünnep.

Játék

A zsidó családokban ilyenkor „trenderli”-nek nevezett négyoldalú pörgettyűvel játszanak a gyerekek, aminek minden oldalán egy betű olvasható.

Ezek jelentése a következő:

betű /héber/	jiddisül	érték
נ nun	nischt	semmi
ג gimel	gantz	minden
ה hé	halb	fél
ש sin	shtel	betét

jelentés

- נ a következő játékos jön
- ג a játékos viszi a bankot, mindenki újat tesz be a játékos a betétek felét viszi (páratlanlál a kevesebbet)
- ה a játékos egyet (vagy kettőt) befizet a banknak

A játék addig folytatódik, ameddig az egyik játékos mindent el nem visz.

Izraelben a ש helyett פ (pé) szerepel a negyedik oldalon, amely a „po” itt szót jelöli a „sam” ott helyett. A négy betű nemcsak egy-egy szó jelentésére utal, hanem ezek a szavak együttesen egy mondatot is alkotnak:

- a diaszpórában: ש ה היה לודג סנ (nesz gadol haja sam), vagyis : „Nagy csoda történt ott.”
- Izraelben: סנ הפ היה לודג סנ (nesz gadol haja po) „Nagy csoda történt itt.”

Hanuka csodája

Mi volt ez a nagy csoda, amit Hanukakor ünneplünk?

IV. Antiokhosz Epifanesz a Szeleukida birodalom

uralkodója, aki i. e. 170-ben és i. e. 168-ban egyaránt megostromolta Jeruzsálemet, hadjáratai során kegyetlenül bánt a zsidókkal, akiket bálványimádásra akart kényszeríteni erőszakos hellenizálási törekvéseivel. Ez váltotta ki a Makabeus-felkelést, amelyet Modiin városában a Hasmoneus családból származó Mátitjáhu robbantott ki öt fiával. Egyik fia, Jehuda Makabi vezetésével i. e. 166-ban legyőzték Antiokhosz túlerőben lévő seregét, majd újjáépítették az oltárt (amelyen a pogányok korábban disznót áldoztak), és megtisztították, felszentelték a meggyalázott második Szentélyt. Ennek emlékére nevezték el az ünnepet Hanukának, ami héberül „felszentelést” jelent.

Hanuka számunkra az emlékezésen túl egyéb üzenetet is hordoz: vallásunkhoz való hűségünk fontosságát, közösségi érzéseink erősítését bármilyen nehéz időkben éljük.

A Makabeusok történetének utóhatásai

A Makabeus felkelésről kizárólag görögül feljegyzett történeteket – melyek a héberül nem tudó egyiptomi zsidók számára íródtak – nem kanonizálták, így a görög nyelven írt Septuagintából kerültek a keresztény kánonba. A reformátusok azzal az indokkal törölték, hogy a zsidók számára sem szent ez a könyv. Héberre csak a középkorban fordították le, amikor a zsidók történelmi elbeszéléseket kezdtek írni és olvasni.

A keresztes hadjáratok alatti pogromok során sokat szenvedő zsidók számára újból aktuálissá vált a Makabeusok története. Igaz, győzelemről nem is álmodhattak – mint annyiszor a történelem során –, de a szenvedő mártír anyák énekeit, imáit újították fel parafrázisként alkalmazván gyászünnepekkor és halotti évfordulókon (*Jahrzeiteken*).

A misnai bölcsek nem foglalkoztak a Makabeusok történetével, s a Talmudban sincs külön traktátusuk. A zsidó ünnepi szokásokat magyarázó gyűjtemény szerint Chátám Szofer (Schreiber Mózes) híres pozsonyi rabbi magyarázza, hogy azért nem, mert a levita Hasmoneusok hedonizmusa odáig terjedt, hogy bár nem tartoztak Júda törzséhez, mégis dinasztiát alapítottak. (*„Nem múlik el Júdatól a fejedelmi bot, sem a vezéri pálca térdei közül.”* 1Móz. 49, 10)

A főpapi széket is elfoglalták. Jehuda, a fejedelem trónbitorlóknak tartotta őket.

Hanuka és hanukija

Fentiek tükrében ellentmondásosnak tűnhet, hogy a Hanuka bár nem biblikus, hanem Tórán kívüli ünnep, a rabbinikus tanítás szerint az ünnep idején tilos gyászolni és böjtölni is.

Bölcs rabbijaink ezt azzal magyarázzák, hogy amikor a hódítók a Szentélybe beléptek megszentelteték minden olajat, így a Hasmoneusok győzelme után a

zsidók csak egy napra elegendő kóser olajat találtak a főpap pecsétjével. Az új olaj elkészítéséhez nyolc napra volt szükség. Ekkor történt a **csoda**, melyre emlékezünk, mert az egy napi olaj adag nyolc napig égett. Ezért a „**Fény ünnepe**” („**Hág Háorim**”) is a **Hanuka**, melyet a csoda bekövetkeztét követő év óta ünnepelünk Halléllel (az Örökkévalót dicsőítő zsoltárokkal).

Ennek emlékére Hanuka első napjától kezdve minden este eggyel több gyertyát gyújtunk a hanukijában (a hanukai gyertyatartóban), és olyan helyre tesszük, ahol hirdethetjük az isteni csodát – többnyire az utcáról is látható ablakba –, mert bár bensőséges családi ünnep, de különleges jellegénél fogva kötelező a csoda közhírré tétele (pirszum hanesz).

A hanukijának kilenc – nyolc plusz egy – ága van. A kilencedik a samesz, az ún. szolgagyertya. Parancs (micva), hogy a hanukagyertyák fényét égésük idején nem szabad élvezni, vagy bármire használni. Ezért ég mellettük kissé magasabbra helyezve a szolgagyertya, hogy annak a fényét lehessen használni, ha szükséges, és ne a nyolc mécses valamelyikét. Naponta gyújtunk gyertyát a samesz segítségével, mindig eggyel többet a szentélybeli csoda emlékére.

Hanuka ünnepén felidézzük a Makabeusok könyve 7-ből a mártír asszony – akit a Talmud (Gitin 57b) Hanaként említ – és hét fia történetét is, akik inkább a kínhalált választották, mintsem, hogy „atyáink törvényeit áthágják”. (*Aranyszájú Szent János is dicsőítette emléküket. A kopt keresztények évente december 25-én, a Makabeus Vértanúk Napján emlékeznek rájuk.*)

Hanuka idején Izraelben minden ablakban kigyulladnak az ünnepi fények. Az utcákon fánk illata terjeng, mert ilyenkor olajban sült ételeket fogyasztunk, emlékezvén a Szentély-beli csodára.

Szomorú felidézni, hogy holokausztot átélt anyáink, idősebb családtagjaink hogyan rejtették el az ablaktábla mögé a gyertyatartót ünnep idején, hogy jól látható helyen hirdessék a csodát, félelemből mégis eldugva a járókelők szeme elől.

Szomorú látni azt is, hogy ma is veszélyt jelenthet az identitását nyíltan vállalóra nézve, ha a csoda feletti örömet mások számára is láthatóvá teszi. /Ld. bizonyos szélsőséges jobboldali körök tiltakozását pld. a Nyugati téren felállított hanukija miatt/

Jó érzés tudni, hogy az idén is sokan lesznek nem zsidók közül, akik velünk ünnepelnek és emlékeznek arra, hogy **מש היה לודג סו (nesz gadol haja sam)**, vagyis: „**Nagy csoda történt ott.**”

Schlesinger Hanna

IFI SAROK

Ötletek karácsonyra

Egy recept...

Karácsony közeledik, s a közösen eltöltött vidám idő ajándék, ami mindig emlék marad. Hadd adjak egy ötletet, hogy hogyan lehet a konyhában egy kis időre együtt a család!

Jegesmedvetalp

A tésztához vegyél:

- 125 g búzalisztet
- 50 g porcukrot
- 50 g étkezési keményítőt
- 1 tasak vanillincukrot
- 1 tojásfehérjét
- 125 g puha vaj

Így készítjük el:

A hozzávalókat keverőtálba tesszük, és keverőgéppel gyorsan összedolgozzuk, gyűrődeshkán sima tésztává gyúrjuk. A tésztából szűk 2 cm vastag hengert formázunk, 40 szeletre felvágjuk, ezekből kis golyókat formázunk, kikent tepsibe helyezük. Villával lelapítjuk, a villát közben időnként lisztbe mártjuk. Előmelegített sütőben megsütjük.

Villanysütőnél: 175-200°C

Gázsütőnél: 3-4-es fokozat

Sütési idő: 12-15 perc.

Jó étvágyat!

...és egy rejtvény!

A titkosírással írt üzenet egy betlehemi pusztaiban hangzott el pásztoroknak. Ha ügyes vagy, megfejtheted!

„M□ rt sz+l□t□tt n□kt□k m□ □ M□ gt□rt□, k□
□z *r Kr□szt□s, □ D□ v□d v□ r□s□b□n.”

a=□ é=□

á=□ o=□

e=□ ó=□

ú=* i=□

u=□ ü=+

Megoldás:

.....
.....

Áldott ünnepeket kívánok!

Tdke

Fel nagy örömrre

Fel nagy örömrre, ma szü-letett, a - ki u-tán a föld e - pedett;

Má-ri - a karján é - gi a lény: is - te - ni kisedd szűznek ö - lén.

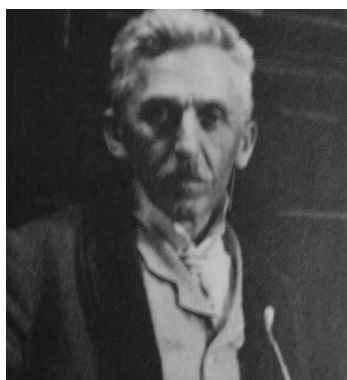
Egyszerű pásztor, jöjj kö - zelebb, nézd a te é - des Is - te - nedet!

2. Nem ragyogó fény közt nyugoszik, bársonyos ágya nincs neki itt; csak ez a szalma, koldusi hely, rá meletet a marha lehel. Egyszerű pásztor, térdeden állj, mert ez az égi s földi Király!

PORTRÉ

Gárdonyi Géza

Író, költő, dalszerző

Gárdonyi Géza 1863. augusztus 3-án született a Velencei-tó partján fekvő Agárdpusztán. Édesapja Ziegler Sándor uradalmi gépész, jószágigazgató a szabadságharc idején fegyvereket is gyártott, édesanyja Nagy Terézia. A család Gárdonyi gyermekkorában

12 településen fordult meg, például a Borsod megyei Sályon, ahol elemi iskolai tanulmányait (1870–73) kezdte, majd az utolsó évet Hejőcsabán (1873–1874) végezte. A sárospataki kollégiumban (1874–76), és a pesti Kálvin téri református gimnáziumban (1876–78) végezte középiskolai tanulmányait. 1878-tól az egri érseki tanítóképzőben tanult. Iskolái elvégzése után segédtanító Karádon (1881–82), itt megkapta az oklevelet, majd Devecserben (1882–83), Sárvárott (1883–84) és Dabronyban (1884–85), ahol választott katolikus kántor és tanító volt.

1885-ben feleségül vette Molnár (Csányi) Máriát – házasságuk boldogtalan volt. Győrött munkatársa volt a Hazánknak, a Győri Közlönynek és a Győri Hírlapnak. 1886-ban megindította a Tanítóbarát című tanügypolitikai havilapot, szerkesztője volt a Garabonciás Diák című győri élelclapnak. Novellái, versei sorra jelentek meg a budapesti lapokban. A Szegedi Hírmondónak (1889), a Szegedi Naplónak (1890–91) és az Arad és vidékének (1891) volt munkatársa. 1891 őszén Pestre került és Bródy Sándor segítségével, Feszty Árpád körkép vállalatának titkára. 1891-ben Argyus librettójával elnyerte a Műbarátok Köre pályadíját. 1892–97 között a Magyar Hírlap munkatársa. Ide zenei vonatkozású cikkeket is írt. 1892-ben különvált feleségétől. 1897-ben anyjával Egerben telepedtek le, utolsó éveiben mindenkitől elzárkózva élt.

1898-tól a Petőfi és a Természettudományi Társaság tagja. 1899 karácsonyán elkezdte közölni a Pesti Hírlap az Egri csillagokat. 1900-ban, és a következő években

gyakran utazott Franciaországba és más nyugati országokba. 1902-ben a Kisfaludy Társaság elvetette jelölését – 1903-ban már Gárdonyi nem fogadta el a felkínált tagságot. 1906-ban kidolgozta titkosírási rendszerét. 1910-től a Magyar Tudományos Akadémia levelezője, 1920-tól tiszteletbeli tagja. 1918-ban Móricz Zsigmond kérésére elfogadta a Vörösmarty Akadémia tagságát. 1919-ben a Magyar Írók Szövetsége másokkal együtt díszelnökévé jelölte, de nem választották meg. 1922. október 30-án, 59 esztendősen hunyt el. Az egri vár Bebek-bástyájában temették el. Sírján a felirat: „Csak a teste”.

Egykori egri háza ma emlékmúzeum. Devecserben szobor és táblák jelzik, őrzik emlékét.

Iványi Gábor elnök-rektor novemberi devecseri látogatása során koszorút helyezett el a 90 esztendeje elhunyt Gárdonyi Géza emlékére Devecser városközpontjában álló szobra talapzatára.

Lélekerősítő Gárdonyi-idézetek:

„Isten mindenütt jelen vagy, nemcsak a klastromban. Ha imádkozásra gondolkodok, imádkozhatok én akár a kazal tetején is.”

„Mi egyéb is az imádság, ha nem levél: a Földről az Égbe. Istenhez, Jézushoz... Elmondjuk a levélben a bajunkat, és könyörgünk válaszáért. Csak éppen hogy nem szóbeli válaszáért.”

„Istenből való részecske minden lélek. Abból is látszik, hogy mindenki a világmindenség közepének érzi magát. S el nem bírjuk képzelni se, hogy nem mindig voltunk és nem mindig leszünk.”

„Isten markában van a földi ember mindenkor – ez az ő gondolkodása –, ha büntet is bennünket, sosem azért büntet, hogy ártsen vele, hanem hogy javuljunk, tisztuljunk, lélekben hozzá közeledjünk.”

„Az Isten egy. Hun isten nincsen, latin isten sincsen, görög isten sincsen. Az isten: Isten; közös atyja és ura minden népnek. Nem harcol dombokért se velünk, sem ellenünk.”

(Összeállította: Kerecsényi Zoltán)

BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN

Értünk Jézus ember lett

A kantáta (*Unser Mund sei voll Lachens* – Telve szánk nevetéssel, BWV 110) 1725 karácsonyának első napján hangzott el Lipcsében. A kompozíció – Karácsonyra csak részben utaló – szövege Szentírás-idézetekből, Georg Christian Lehms darmstadti udvari költő „*Gottgefälliges Kirchen-Opffer* – Istennek tetsző templomi áldozat” c. gyűjteményének szakaszaiból, illetve Kaspar Füger „*Wir Christenleut* – Mi, keresztény emberek” kezdetű koráljának ötödik versszakából áll.

1. Kórus: A nyitótétel egy régebbi kompozíció, a *D-dúr zenekari szvit* (BWV 1069:1) eleve pazar hangszerösszeállítású nyitányának átirata. A francia *ouverture* két ünnepélyes, trombitáktól fényes, lassú szakasza közé, a gyors, vidáman szökellő zenekari részbe illesztette Bach a kórust, amelynek örvendező szövege a 126. zsoltár 2-3. versén alapul: „*Telve szánk nevetéssel, s a nyelvünk dicsőítéssel. Mert az Úr mivélünk sok jót tett.*” (Liedemann Ákos fordítása) (A világhálón a teljes mű meghallgatható: <http://www.youtube.com/watch?v=q8u2H4H9jeQ>)

2. Ária (tenor): A nyitótétel csillogó pompáját *szerénységgel* ellenpontozva, két fuvola kíséri a következő áriát. A fuvolák repkedő, lebegő, ki-kilendülő dallamai végig érzékletesen festik a „mennybe tartó gondolatokat és érzéseket”. A megváltást, áldozathozatalt (a menny-siralomvölgy-menny irányokat) plasztikusan jeleníti meg az énekes szólama. Az „emberré lett Jézus” áldozatvállalását (*er wird Mensch*) földre szálló dallam, míg az „Isten gyermekeivé” válók üdvözülését (*Gottes Kinder*) magasba emelkedő melódia hangsúlyozza: *Gondolatok és érzések, / Magatokat repítsétek / Innen gyorsan mennybe fel, / Tudva azt: ott békét leltek! / Értünk Jézus ember lett, / S Isten gyermekévé tett.*

3. Recitativo (basszus): A vonósok emelkedő akkordjaival kísért, lakonikus, Urat magasztaló énekbeszéd Jeremiás próféta könyvéből idéz (Jer. 10, 6): „*Nincs Hozzád fogható, senki itt, Uram, mert nagy vagy, neved is nagy, s ezt tettekkel bizonyítod.*”

4. Ária (alt): A dicsőítő recitativót ismét a gyarló ember („e föld rút, átkos férgé”) méltatlanságát nyilvánvalóvá tévő ária követi, melynek költői szövege szintén a Bibliából merít (Zsoltárok könyve 8, 5): *Uram! Mint szánod gyermeked, / Hogy kínok árán szerzed üdvét?!*

/ E föld rút, átkos férgét, / Kit sátán pokla fenyeget; / Ám végül is Szentlelked kész, / Hogy Nálad mennyben nyerjen részt.

5. Duett (szoprán, tenor): Ez a tétel is egy régebbi kompozíció, a *Magnificat* (BWV 243a: D) egyik (befejezetlen) betétének (*Virga Jesse floruit* – Kivirágzott Jessze ága) változata. Az új bibliai szöveg közvetlenül a karácsonyi történetből idéz (Lukács 2, 14). Miután a pásztoroknak az Úr anyaga bejelenti az örömhírt, a Megváltó születését, hirtelen mennyei seregek sokasága jelenik meg, az Istent dicsőítve: „*Áldás az Úrnak a mennyben, és béke a földön, s minden embernek tiszta szándék!*”

6. Ária (basszus): Az erővel teli nyitótétel izgatottságát idézi az utolsó ária, melynek énekes-szólistája a trombita ébresztő-szignálját visszhangozza: *Fel, ébredj már! Én szívem s testem, / Hadd zengjen örömének bennem, / Mit Isten kedvel s elfogad. / Most csak hárfa húrja pengjen, / És mind így áldjuk Őt itt fennen, / Ez nékem belső nyugalmat ad. / Fel, ébredj már! Én szívem s testem, / Hadd zengjen örömének bennem, / Mit Isten kedvel s elfogad.*

7. Korál (kórus): A karácsonyi örömhír nyomán, a mű legvégén – a mindenkori templomi közösség gondolatait-érzéseit kifejezve – hálaadó, dicsőítő korál csendül fel: *Halleluja! Halleluja! Mind áldjuk Őt! / Szívünkben most az Úrnak hálát zengjünk; / Mert Isten ma / Fiát adta, / Mi erről soha meg ne feledkezzünk!*

Göncz Zoltán

ÉNEK-ZENE

„A rossz zene megingatja az erkölcsi törvényben való hitet.”

Kodály – a „metodista”

Elismerem, az egyszerre játékosnak és blikkfangosnak szánt cím félreérthető: Kodály ugyanis nem volt metodista a szó hagyományos értelmében, viszont az a *módszeresség*, töretlen elszántság, amellyel nemzete – és végső soron az egész világ – tudását, zenei ismereteit kívánta jobbítani, hasonlatossá teszi ama másik nagy „módszereshez”, John Wesley-hez, akinek szándéka szerint „az egész világ vált parókiájává”^{*}.

Mielőtt vázlatosan megismernénk Kodály „módszerét”, ahhoz, hogy szándékait igazán megértsük, vissza kell emlékeznünk arra a sajátos társadalmi-kulturális helyzetre, amely a 20. század elejének Magyarországra jellemző volt. Annál is inkább, mert Kodály álma – ezt itt és most kénytelenek vagyunk elismerni – nem valósult meg. Sőt, mintha az utóbbi évek tendenciái: a zene, az éneklés, a népdal – egyáltalán a művészet – kiszorulása az oktatásból, éppen abba az állapotba taszítanák vissza a magyar társadalmat, amely ellen Kodály annakidején oly szenvedélyesen és nagy alkotói energiákat mozgósítva fellépett. Így fogalmazott 1918-ban: „Az a magyar társadalom, mely kitűnően ismeri a fajbor és a kocsisbor közti különbséget, zenei kocsisboron él.” Aggodalommal szemlélte a talmi magyar nóták, népies műdalok egyedulalmát, az elnémetesedett koncertrepertoárt, az iskolákban tananyagként használt „híg művészetpótlékot”. A helyzet megváltoztatásában kulcsszerepet szánt a magyar népdalkincs megismertetésének, széleskörű oktatásának („a zene mindenkié”), amely aztán alapja lehet a nemzet általános felemelkedésének. „A felnőttek rossz ízlését aligha lehet megjavítani, a korán kifejlett jó ízlés viszont nehezen rontható el.” Amint a mottóban idézet mondata is érzékelteti, pontosan tudta, milyen beláthatatlan veszélyei, következményei lehetnek a zenei igénytelenségnek.

Nagyra törő terve országos méretekben 1945 után bontakozhatott ki. Az újjáépítés során fokozatosan létrejöt-

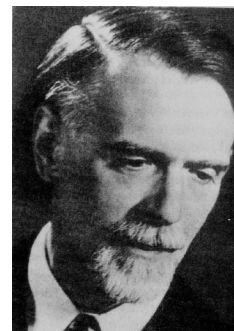
tek az állami zeneiskolák, zenei általános iskolák, általánossá vált az ének-zene oktatás, fejlődött a kóruséneklés kultúrája, megnőtt a népdal, népzene ismertsége és társadalmi szerepe. A folyamat azonban közel sem volt felhőtlen: a magasrendű művészeti, népzenei célokkal a hatalom (főképpen 1956-ig) csak félszívvvel azonosult; amit leginkább hasznosíthatónak véltek, a propagandisztikus hatás: az önfeledten, vidáman daloló nép vezetői szíveket melegengető képe.

Néhány közkeletű félreértést érdemes röviden tisztázni: Kodály nem a hangszeres oktatás kárára szándékozta fejleszteni a vokális képességeket. A magyar népzene a nemzet zenei anyanyelvének tekintette, de az nem szoríthatta ki más népek kultúráját, vagy az egyetemes zenei történet nagyjainak műveit. (Főként késői pedagógiai darabjaiban gyakorta felbukkannak más népek dallamai, ill. Vivaldira, Bachra való utalások.) A relatív szolmizációt (az Arezzói Guidó által 1025 körül kifejlesztett abszolútról nem is beszélve!) nem ő találta ki, hanem jó érzékkel alkalmazta annak a magyar népzenei könnyebb elsajátításához, amely eleve gyakran ismételt meg azonos dallamokat öt hanggal feljebb, vagy lejjebb.

Napjainkra paradox helyzet alakult ki: miközben a Kodály-módszer az Amerikai Egyesült Államoktól Japánig keresett exportcikké, hungarikummá vált, idehaza sikerült teljesen elsorvasztani. Némi malíciával állíthatjuk: a következmények már érzékelhetőek. Csupán néhány magányos „fellegvár” – pl. a Kecskeméti Kodály Intézet és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem – őrzi a tüzet.

Pedig jó lenne szem előtt tartani és megfontolni Kodály Zoltán szavait: „A zene lelki táplálék, és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele: lelki vérszegénységben él. Teljes élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, melyekbe csak a zene világít be.”

^{*} Wesley Jánosra és követőire a kortársak (többek között) a „metodista”, azaz „módszereskedő” gúnynevet ragasztották a hitéletükben kialakított és igen komolyan vett gyakorlatok miatt. A Szerk.

Az orgona rövid története

„Az ő atyjafiának pedig Jubál vala neve: ez volt atyja minden lantosnak és síposnak.” (1Móz 4,21)

A pásztorsípot, a pánstípót, a kettős auloszt és a tömlővel ellátott dudát egyaránt tekinthetjük az orgona elődjének. A Biblia tudósít arról, hogy egy korai változata szólt a jeruzsálemi Salamon-templomban is. Az i. e. 3. századi víziorgona (hidraulisz) már szelepekkel működött; az egyenletes légnyomást (innen elnevezése) vízoszlop szabályozta. Egyetlen ilyen instrumentum töredékei maradtak fenn – a budapestiek nagy örömére – Aquincumban, i. u. 228-ból.

Az orgona a 9. századtól kezdve tette hangzásával fényesebbé az egyházi alkalmakat, mígnem a 11. századtól egyenesen státuszszimbólummá, a keresztény liturgia főinstrumentumává vált. Igazi virágkorát a barokk korban érte el: neves orgonaépítő-családok (Schmitzer, Silbermann) és neves zeneszerzők (Buxtehude, Reincken, J. S. Bach) ihlették egymást máig csodált mesterhangszerek és mesterművek megalkotására. A klasszikában az orgona jelentősége alább hagyott; ez hallható az akkor épített hangszerek hangképében is, amely meg sem közelítette barokk hangzásideál fényét, csillogását. A romantika újabb fordulatot hozott: az orgona vetekedni kezdett az egyre színesebbé (és hangosabbá) váló szimfonikus zenekarral. A feltalálók egyre furcsább ötletekkel álltak elő: megszületett a gőzorgona, sőt a gázorgona is. (Utóbbi prototípusa persze igen hamar leégett!) A 20. századi avantgárd zenei kísérletek tovább befolyásolták a hangszer hangzását és felépítését: számos újabb hangszínt fejlesztettek ki, de elvárták azt is, hogy akár a teljes billentyűsor lenyomásakor se égjen, fulladjon le a fűjtatómotor, vagy éppen ellenkezőleg: annyira lecsökkentették a levegő nyomását, hogy a légszomjas sípok alig – sápadt, elhaló hangon –, elhangolódva szólaltak meg. Az elektronika fejlődése lehetővé tette, hogy mesterséges úton is létre lehessen hozni hagyományos orgona-hangzást, vagy akár újabb, még soha nem hallott hangszíneket (Hammond-orgona, szintetizátorok). Napjainkban a digitális technika felhasználásával a régi mesterhangszerekről hangmin-tákat vesznek, illúziót keltő hitelességű virtuális orgonákat varázsolva a számítógépekbe. Technológia ide, technológia oda, a régizene-játszás reneszánszával néhány évtizede ismét felértékelődött a barokk orgonák hangzásvilága, s világszerte számos kópihangszert építettek és építenek ma is.

A kézművesség, az ipar, a technika fokozatos fejlődése – s nem utolsó sorban a zeneszerzők és a hallgatók elvárása – jelentősen befolyásolta az orgonaépítést. Talán egyetlen más hangszer sem ment át ilyen radikális és

látványos átalakuláson. Egyre nagyobb, bonyolultabb instrumentumok jöttek létre, egyre több síppal, billentyűsorral, s ennek a 19. századra az lett a következménye, hogy az előadónak túlságosan nagy erőt kellett kifejteni a sípok megszólaltatásához. (Ez a probléma néha persze már a középkorban is előfordult.) A 19. században segítségképpen – a szervokormányhoz valamelyest hasonlóan – a levegő erejét használták ki. A billentyű lenyomása után levegő közvetítette hosszú csöveken keresztül az orgonista „akaratát”, levegő mozgattott minden szelepet, emeltyűt, kapcsolót. A játékos dolga könnyebbé vált ugyan, de elvesztette közvetlen kapcsolatát a sípokkal, amelyek a kacsaringós közvetítés miatt eleve kisebb-nagyobb késéssel szólaltak meg. A késésen sokat javított az elektromosság felfedezése. A 20. században már egyre gyakrabban elektromos vezetékek kötötték össze a játszóasztalt a távoli sípsorokkal, elektromágnesek nyitották-zárták a szelepeket. Mindennek ellenére a legtöbb orgonista a mai napig a „rég, jó” mechanikus traktúrát becsüli a legtöbbre (ennél a megoldásnál a billentyűt faléc, vagy acélhuzal köti össze a szeleppel), ugyanis ez továbbítja a billentést a legérzékenyebben, legközvetlenebbül.

A hangszer kisebb (általában egy billentyűsorral rendelkező, pedál nélküli) válfajai: a kizárólag ajaksípokat tartalmazó portatív-, pozitív-orgonák; illetve a csupán nyelvsípokból álló regálók, harmóniumok. (Kevesen tudják, hogy ez utóbbiaknál leggyakrabban nem fűjják, hanem szívják a levegőt). A két „legnagyobb testvér” az Egyesült Államokban található. Az 1904-1927 között Philadelphiában épült Wanamaker-orgonának 6 manuálja (billentyűsora), 463 regisztere, 28 482 sípja van és 287 tonnát nyom. A vele versenyző hangszer az Atlantic City-i Auditóriumban épült 1928-32 között: filigránabb, „csak” 150 tonnás, azonban 7 manuállal és 33 116 síppal büszkélkedik. Az orgonák legkisebb sípjai általában 5-10 milliméteresek (az ennél rövidebbek ultrahangjait az emberi fül már nem képes érzékelni). A jelenleg leghosszabb, hivatalosan „64” (valójában 67) lábás – vagyis több mint 20 méteres! – két sípóriás az Atlantic City-i Auditórium és a Sydney-i Városháza orgonáinak pedáltornyaiban magasodik.

Göncz Zoltán

„Megjelent az Isten üdvözítő kegyelme minden embernek.” Pál levele Tituszhoz 2,11

INTÉZMÉNYEINK ÉLETÉBŐL

Családok Átmeneti Otthona – a remények otthona

Nehezen találok meg az épületet. Kertvárosi békés idill vesz körül. Szép, gondozott házak, takaros, művelt kertek. Ez a ház sem különbözik a többitől.

Csengetésemre az intézmény vezetője, Ducsayné Süth Brigitta nyitja a kiskaput. Az iroda kicsi, de praktikus. Ha valamelyik lakó elmegy, itt adja le a kulcsát, s ha megérkezik, itt kéri el.

– Az ingatlanunk mindmáig a Fővárosi Önkormányzat tulajdona – mondja Brigitta. – A házat a környék lakói önerőből, kalákában építették hajdanán (akkor még létezett ilyen), körzeti orvosuk rendelt és lakott itt. Majd, amikor megnyílt a rákoskeresztúri egészség-ház, gyógyszerügyi asszisztensek vették birtokukba a szobákat.

1992 decemberétől, tehát pont húsz éve alakult az épület Családok Átmeneti Otthonává, az Oltalom Karitatív Egyesület működtetésében.

A nyolcvanas évek „hajléktalándömpingje” hívta életre a létesítményt. Sorra szűntek meg a munkásszállók. Családok mentek tönkre. Azokat az anyákat és gyermeküket helyezték el itt, akik az utcára kényszerültek. Akkor még a hajléktalan ellátás keretein belül működött az otthon. Az 1997-es gyermekvédelmi törvény nevesítette Családok Átmeneti Otthonává és nem a hajléktalan ellátás részeként, hanem a gyermekvédelem szakmai irányítása alatt működött tovább.

A kopogtatás utáni „tessék”-re két 5-6 év körüli kislány dugja be fejét az ajtórésein. – Tessék megnézni, mit rajzoltunk! Lobogtatják a papírt: sárga napocska, kék bárányfelhőkkel, alatta piros tetős házikó, kéményéből száll a füst. A zöld fűben színes virágok. Klasszikus alkotásuk megkapja a várt dicséretet. Elégedetten visszavonulnak.

– 1992-ben, a nyitáskor majd minden második lakónk állami gondozott volt – folytatja Ducsayné Süth Brigitta. – Kikerültek 18 évesen az intézetből, munkásszállón éltek, megtalálták a nagy szerelmet, terhesek lettek. A munkásszállók megszűntek, a szerelem elmúlt, de a baba megmaradt. Mindössze 14 férőhelyünk volt, 7 anyának, 7 gyerekkel. A fővárosban akkor még csak két ilyen intézmény működött. A másik a Vöröskereszt égisze alatt. Ma már jóval több van. Sőt, létesült olyan

is, amelyik kifejezetten a bántalmazott anyákat segíti, rejti.

A nyitás után három évvel, 1995-ben szükségessé vált a bővítés, beépült a tetőtér, így 28-ra nőtt a gondozottak száma. Mindmáig ez a ház maximális befogadóképessége. Pedig nem ártana több férőhely.

– Manapság két fő oka van annak, ha valaki hozzánk kényszerül – folytatja Brigitta. – Az első, hogy megszűnik a munkalehetőség. Nem tudják fizetni az albérletet, a közüzemi díjakat. A másik ok, hogy nem tudják törleszteni a megemelt hitelrészleteket. Most is van egy ilyen anyánk.

Megint kopognak. Magas vékony nő kéri el a szobakulcsát, boldog mosollyal, sietve mondja, hogy megjött a papír az önkormányzattól, úgy látszik sikerülni fog! Mellette pici lány. Csillogó szemmel tolja felénk az öklében szorongatott műanyag dínócskát: „Anyá vette 100 forintért, mert örülünk!”

– Ők azok, akikről mesélni kezdtem az előbb. Már volt egy nagy fia, s az új élettársától született a kislánya. Kecskemét környékén, svájci frank alapú hitelből építkeztek. Nem tudták fizetni a megemelt törlesztő részletet, az élettársa elhagyta. Ott maradt a kislánnyal, nagy adósságban. Most úgy segítünk neki, hogy megpróbáljuk elérni az Állami Eszközkezelőnél, hogy vásárolja meg az ingatlant. Így meg lenne a lehetősége arra, hogy benne éljen és közben törlesszen, de havonta lényegesen kevesebbet. Ehhez azonban szükséges a helyi önkormányzat lakhatási támogatása, hogy a közüzemi számlákat kifizethesse, csak ezután lép az Állami Eszközkezelő. Most ezt intézte. Nagyon gondos anya, jól beosztja a pénzét, ahol tud, spórol, még a kenyeret is maga süti itt a konyhában és a kicsinek mindig jut zöldség, gyümölcs.

Ám nem minden anya ilyen. Néhányan – nehéz elképzelni – alig látják el a csecsemőiket. Pár éve történt, hogy a környékről bekerült az otthonba egy fiatal anya. Az öt-hat utcával arrébb lévő családi házat a szülők építették. Meghaltak. A bátyjával élt benne. Amíg tartott a pénzük, együtt ittak, drogoztak, játékgépeztek. Időközben a ház tönkrement, lakhatatlanná vált. A fiú börtönbe került, a lány terhes lett. A kicsi születése után

bekerült vele ide az otthonba. A többi anya, de a gondozók is hamar észrevették, hogy furcsán viselkedik. Soha nem ölelte magához a gyereket, Nem szoptatott, a térdére tette, úgy etette a tápszerrel, sőt, (a csecsemő két hetes lehetett) meg is ette előle az ételt. Nem tette tisztába. Éjjel, ha sírt, nem kelt fel hozzá. Amikor igen, akkor maga mellé tette az ágyába, ő elaludt, a kicsi meg leesett. Tarthatatlan állapot volt.

– Sajnos meg kellett indítanunk az átmeneti elhelyezést. Szerződésünk van védőnővel, gyermekorvossal, rendszeresen jönnek. Hatan dolgozunk itt, mindnyájan szakképzett családgondozók. Minden anyának megvan az egyéni családi pártfogója. Együtt beszéljük meg a problémákat, a gyermekkel kapcsolatos teendőket, sőt, a gyerekekre szabott egyéni gondozási, nevelési terv is készül, hogy az anya megfelelően láthassa el a kicsinyét fizikailag és érzelmileg egyaránt. Ha ennek ellenére nem sikerül az anya-gyermek kapcsolaton javítani, értesítjük a gyermekjóléti szolgálatot. Elindul az úgynevezett védelembé vételi eljárás. Ez idő alatt fokozott figyelmet kapnak tőlünk, és a gyermekjóléti kollégák is többször látogatják. Ha nem változik a helyzet, a kicsit 30 napra csecsemő-, vagy gyermekotthonba helyezik, az anya pedig egy női szállóra kerül, s a gyermekjóléti szolgálat kijelöl mellé egy gondozót. Ha ez alatt az idő alatt pozitív változást tapasztalunk, visszakaphatja a gyereket. Az anyai érzést tanítani nem lehet. Nem lehet tanítani valakinek, hogy a gyereke az első, nem ő. Akad azonban, aki meggyőzhető, együttműködik, de van, aki nem. Hála Istennek, az elmúlt 20 évünk alatt mindössze talán 5 ilyen esetünk volt, de akkor is nagyon nehéz feldolgozni lelkileg, ha egy anya nem szereti, nem gondozza a gyerekét, ha ez a szám százalékosan ilyen kicsi.

Az Otthonba az ország minden részéről érkehetnek bajba került családok. Szájról-szájra terjed a híre az intézménynek, de a védőnők, gyermekorvosok, az önkormányzatok gyermekjóléti területen dolgozó szakemberei is küldenek ide rászorulókat. A telefonos egyeztetés után minden új jelentkezővel felvételi beszélgetést folytatnak.

Egy évre kötnek szerződést, ami fél évvel meghosszabbítható. Akinek ennyi idő alatt sem rendeződik a sorsa, legtöbbször másik otthonba kényszerül. Régebben alig voltak, akik kitöltötték az egy évet. Hamarabb találtak megoldást. Lett munka, albérlet. Manapság nehezebb javítani a sorsokon.

A gondoskodásért térítési díjat kell fizetni. Ez 175 Ft/fő/nap. Tehát egy anyának egy gyerekkel körülbelül 10 ezer forintjába kerül egy hónapban, hogy itt éljen, de aki nem dolgozik, nem kap gyეს-t, gyerektartást, csak a családi pótlék jut neki – neki elengedik ezt a csekély

összeget is. Az anyák közül sokaknak jelent problémát a pénz beosztása. Ha megjön a családi pótlék, elmegy cigire, kávéra; pár nap, és nem marad belőle semmi. Keveseknek akad munkája. Az általános iskolai végzettség semmire nem elég. Ha sikerül mosogatni, vagy takarítani valahol, azt nem 8 órában, hanem 12-14 órában várják el az alkalmazók. Gyerek mellett ez szinte lehetetlen segítség nélkül. Ducsayné Süth Brigitta szomorúan jegyzi meg, hogy fennállásuk húsz éve óta lassan a harmadik generáció nő fel úgy, hogy nem tanulhatja meg, mert nem látja, hogy a munka érték. Van most egy anyuka, akinek nagy erővel keresnek állást. Brigitta még tőlem is megkérdezi, nincs-e az ismeretségi körömben orvos, vagy más egészségügyi, ugyanis a fiatalasszonynak labordiagnosztikai végzettsége van, csak a szakvizsgája hiányzik. A párja úgy megverte, hogy összetört a szemüvege. Idáig futott előle a gyerekekkel.

Az élet a házban majdnem olyan, mint „otthon”. Kell főzni, mosni, takarítani. Az iroda másik ajtaja az egyetlen nagyobb közös helyiségbe nyílik, mely egyben a konyha is. A két tűzhelyen mindig rotyog valami. Ágyneműt, mosószert kapnak az anyák. Egy automata és egy keverőtárcsás mosógép van szolgálatban a kis földszinti fürdőben a szobák mellett. A szobák barátságosak. Felnőtt- és gyerekágyak sorakoznak a falak mentén. Beépített szekrények a holminknak, kis asztal, 1-1 szék alkotják a berendezést. Gyerekrajzok, játékok mindenhol.

Az emeleti szobákhoz külső lépcső vezet. Innen nézem a színes kis játszóteret a hátsó kertben. Van hinta, mászóka, homokozó. Három éve hozták holland önkéntesek és azonmód fel is építették. Volt nagy öröm. Nemrég meg a Vodafone dolgozói szépítették az udvaron. Hoztak nádtkeercseket, és rádrótozták a kerítésre. Nagyon hangulatos lett tőle a kert.

Az emeleti szobák hasonlóak a földszintiekhez. A konyha itt kisebb, nem lehet főzni, csak előkészítő pult és mosogató van. Az asztalnál egy kislány kanalazza a csir-

kepaprikást. Zsuzsi 11 éves, ötödikes, jól tanul. Most az őszi szünet miatt nincs suliban. A szomszédos szobából kijön az édesanyja, karján a húsz hónapos Lacikával. Felmondták az albérletüket, nem tudtak hova menni. Ha törik, ha szakad, összeszedi a pénzt a repülőjegyekre. Finnországba szeretne menni, ahol jól megfizetik a takarítókát. Van kint már ismerős, ő segítene munkát, lakást találni. Azt mondja, ott simán meg tudna élni takarítói fizetésből, meg a segélyből a két gyerekkel.

Nemsokára Advent. Előkerül az adventi naptár, kiakasztják a közös helyiségbe. Minden nap másik gyerek neve van a zsebecskében, aznapra annak jut egy darab csoki. Lassan kialakul, ki tölti bent a karácsonyt, s ki megy rokonokhoz. A Szentesték nagyon hangulatosak.

– Itt, a lenti közös helyiségben, de a fönti konyhában is feldíszítunk egy-egy fenyőt; gondozók, anyák közösen, az ebéd utáni csendes pihenő alatt – folytatja az Otthon vezetője. – De a szobájában is állít mindenki, ha más nem, egy kis műfát, vagy egy gallyat. Amúgy az egész ház kívül-belül csillog a sok díszről. Már délelőtt elkezdődik a közös sütés-főzés. Az alapanyagokat vagy az Otthon biztosítja, vagy adományként érkeznek. A menü általában évente ugyanaz: halászlé, a gyerekeknek csirkehús leves. Utána kirántott hal, sült csirke, krumplipürével, salátákkal. És az elmaradhatatlan töltött káposzta. Mindegyik fogást más-más anya csinál, sőt, a megelőző napokon elkészítik a süteményeket is. Ki sóssal, ki édessel örvendezteti meg a közösséget. Bejgli és zserbó mindig van. Édesség akkor is lenne, ha nem sütnének, mert van egy környékbeli cukrászda, a Szépréti. Ők rendszeresen átszólnak, akár hétvégeken is, ha van maradékuk. Karácsonykor meg külön is gondolnak az

Otthonra. 24-én 13 órakor menetrendszerűen csöng a telefon, és néhány anya átsétál a cukrászda adományaiért. Amikor délután felkelnek a gyerekek, égnak a gyertyák, csillognak a karácsonyfák, ünnepi teríték díszíti az asztalt.

Az egyik szakgondozó óvónő is. Hetekkel előbb összeállított és megtanított egy műsort a gyerekeknek. Sorban jönnek a versek, a dalocskák, s a taps nem marad el.

Szoros a kapcsolat a XIX. kerületi Deák Ferenc Gimnázium pedagógusaival. Mindig jó előre megkérdezik, milyen korú gyerekek vannak épp az otthonban, milyen méretű ruhák, cipők kellene.

A gimnazisták szülei pedig gyűjtnek: játék, cipő, ruha érkezik Szentestére a diákküldöttséggel, még kis műsort is előadnak az ajándékaik mellé. De többen vannak a környék lakói közt, akik csak úgy becsöngetnek, mindenki hoz valamit, jókívánságokkal kísérve.

Ezután jön a közös vacsora majd a fa alatt lévő ajándékok bontogatása. Sebesen mozognak a kis kezek, izgatottan csillognak a szemek. Órák telnek el felhőtlen játékkal.

Az anyák csendesen beszélgetve figyelik a játékot, gyerekeik boldog arcát, de nincs olyan köztük, aki ne gondolna arra, ha csak egy pillanatra is: mi lesz jövő ilyenkor? Hol leszünk, lesz-e saját fedél a fejünk felett? Lesz-e munkánk, lesz-e étel az asztalunkon? S egyáltalán: lesz-e asztalunk?

A létért folytatott küzdelem többeket erősít, másokat gyengít. Az ilyen esték azonban mindnyájuknak erőt adnak a folytatáshoz a jobb jövőért, az Otthonban nagyon sok segítséget kapnak mindehhez, mert ez a remények otthona...

Tárkányi Adrien

Fekete István: Régi karácsony (részlet)

Kiálltam a ház elé, mint akinek vendégei vannak, akik kíváncsiak az időre. Az öreg fenyő nyögve zengett már, mint a régi orgonák, az erdő felett sziszegve szállt a hó, a völgy mintha elfulladt volna a halálos fehérségben; szakadt a hó, és összekeveredett azzal, amit a szél vak seprője kavart fel a vízmosásokból s a hegyi legelők megfagyott kopárságáról. Aztán este lett egyszerre. Vendégeimet elláttam, s a két kis csirke szépen felült a tűzifára a sarokban, ahogy illik. A parázs már csak hunyorgott a kályhában, és a hamu alól kifolyt a szobába a csend. – Lámpát kellene gyújtani – gondoltam, de aztán egy kis gyertyát vettem le a gerendáról, és az asztalra állítottam, mert úgy éreztem: nem fény kell most nekem, csak egy kis világosság. A gyertya fellobbant, néztem, és felkaptam a fejem, mert a lángocska nem bent lobogott már, hanem kint, az ablak sötét tükre mögött álló kis fenyőfán. Ez a kis fenyő fia volt talán az öreg óriásnak, és én kint az éjszakában ott ültem mellette.

Elállt a szél. A hó már alig szállingózott, én meg csak néztem az ablakok végtelen során s az idő ködös messzeségében azt a kis gyereket, aki az én szememmel nézte a karácsonyfát. Aztán mintha felemelne valaki emlékeim legtávolabbi ablakában, és átölelve a karjában tartana. Az anyám... – Elfújhatod, kisfiam. Majd holnap újra meggyújtjuk... Hogy elfújtam-e – nem emlékszem, de most itt, a békesség nagyéjszakájában látom, hogy a láng lobog, lobog és tudom, hogy el nem alszik soha.

HÍRMOZAIK

Hálanap Nyíregyházán

Gyülekezetünk október 14-én tartotta hálanapi alkalmat. Mindig nagy várakozás övezi az ünnepi készülődést, ahogy napokkal előtte már hordjuk be a föld termését. Igazán volt okunk hálát adni, mert olyan szépen megtelt az oltár mindenféle zöldséggel és gyümölcssel.

Vendégünk Szabó Ildikó lelkész volt, aki a teremtés történet azon igéjével szolgált, amikor Isten a maga képére és hasonlatosságára formálta az embert (1Móz 1, 26-28). Hatalommal ruházta fel, rábízta a földet. Hogyan élünk ezzel? Úgy leszünk hozzá hasonlóak, ha teljesítjük az Ő akaratát.

Az istentisztelet után közös ebéden vettünk részt, majd bizonyágtételre volt lehetőség. Jó volt erőt meríteni, különösen az idősebb testvérek beszámolóiból.

„gym”

* * *

Devecseri látogatás

2012. november 9-én Devecserbe látogatott Iványi Gábor, egyházunk elnöke. Felkereste az egykori tragédia helyszíneit, fejet hajtott az áldozatok emléke előtt, s megtekintette az újjáépítés nyomán született új építményeket.

Devecser városa az utóbbi időben a szörnyűséges tragédiát okozó vörösiszap-katasztrófa nyomán vált „híressé”. 2010. október 4-én, a déli órákban átszakadt az Ajkai Timföldgyár vörösiszap-tározójának gátja. Rövid idő alatt kb. 700 ezer köbméter lúgos iszap árasztotta el először a közeli Kolontár község egy részét, majd onnan a Torna-patak völgyében továbbhaladva Devecser területének egyharmadát is. A vörösiszap-áradat a vízfolyás medrét követve Somlónásárhely felé haladt tovább, ott és még további településeken is károkat okozva. A megrendítő kár helyén – ahol egykor 280 ház magasodott – ma emlékpark található, melynek területén az egyetlen megmaradt épületben emlékkiállítás (több száz fotó, tárgy és videófilm segítségével) lehet végigkísérni a két esztendővel történeteket.

Kevesen tudják, hogy Devecserhez egy neves magyar írónköltőnk-dalszerzőnk is kötődik. 1882. szeptember 5-től 1883. december 26-ig itt segédtanítószkodott Gárdonyi Géza.

Supka Márton, a helyi iskolaszék elnöke az egyik felszabadult segédtanítói állásra nevezte ki az ak-

kor még Ziegler Gézaként ismert író. Tima Lajos főtanító hideg kimértséggel fogadta, mivel lányának férjet keresett, de úgy érezte, Gárdonyi nem felel meg erre a szerepre. Tima Lajos kántor és kiváló zongorista egyházi énekek szerzésére nógatta a kitűnően hegedülő ifjú tanítót. Először egy temetési éneket írt gyermekkarra, majd 1882 karácsonyán a Fel nagy örömré, ma született kezdetű énekkel köszöntötte Jézus születését.

Gárdonyi Géza karácsonyi éneke kiállta az idő próbáját. Száz év óta minden decemberben Krisztus születésének ünnepén több száz templomban szól a Fel nagy örömré - kezdetű diadalmas dal.

* * *

Adomány Hollandiából

November 16-án ismét kamionnyi adomány (számítógépek, használt ruha, elektromos orgona, 80 szék és iskolai bútorok) érkeztek Hollandiából, a HOE nevű szervezettől. Már nem először.

Ezen a helyen köszönjük meg minden belföldi adományozónk hűségét, kitartó segítségét is! Következő számunkban ezekre is részletesebben kitérünk. Nagyon sokat tettek azért, hogy munkánk (az ellenkező irányú szándék és próbálkozások ellenére) még mindig talpon maradt. Minden forint és minden apró tárgy a bizalmuk, szeretetük jele, és a rászorultak segítségének nélkülözhetetlen eszköze. Az ő nevükben is köszönjük!

* * *

Nyilatkozat Izrael állam mellett

Egyházunk, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség (MET) nevében, ezekben a vészterhes napokban hangot akarunk adni Izrael melletti elkötelezésünknek és szolidaritásunknak. Elfogadhatatlannak tartjuk azt az új államalapítás óta folyamatosan gyakorolt és most is kiújuló ellenséges magatartást, mellyel Izrael külső és belső ellenségei a zsidó állam megsemmisítésére törnek. A Gázából indított, folyamatos rakétatámadások semmivel nem igazolhatóak, nem katonai bázisok ellen irányulnak, hanem a civil lakosság elpusztítására törnek. Izrael válasza kizárólag ezeknek a tüzérségi állásoknak a körütekintő, civileket kímélő megsemmisítését célozzák.

Az elmúlt években egyházunk több ízben fogadta a háború által különösen is fenyegetett térségek zsidó családjainak a gyermekeit. E fiatalok közül többen azóta felnőttek lettek, és most katonai szolgálatot teljesítenek. Szülői és testvéri aggodalommal szorongunk értük és családjaikért. Nevüket imáinkban emlegetjük az Örökkévaló színe előtt, megemlékezünk Izraelben élő más barátainkról is. Zakariás próféta szavaival valljuk: „*aki titeket bánt, az ő szeme fényét bántja.*” (2,8) Meggyőződésünk, hogy az Örökkévaló Isten, aki minden nép Atyja, kívánja az egész világ békességét, és minden nemzettől és egyéntől elvárja, hogy ezen teljes felelőséggel munkálkodjék, ugyanakkor semmiképpen nem hagyja magára választott népét a támadások idején.

Izrael történelme során sokszor maradt magára küzdelmeiben, és élt át súlyos csapásokat és támadásokat. Mélyen fájjaljuk és bánjuk, hogy a diaszpórában, így Magyarországon is megtörténhetett ez. Szégyelljük, hogy a mostani támadások idején is szélsőséges magyarok egy csoportja fővárosunkban, Izrael Állam Követsége előtt, ellenségesen tüntetett. Szükségesnek érezzük ezért, hogy nyilatkozatunkkal és személyes bátorításunkkal kiálljunk Izrael magyarországi követsége, itt élő zsidó testvéreink, Izrael népe, kormánya és otthonukat védő polgárai mellett. Meggyőződésünk a fentebb idézett bibliai könyv Izraelnek szóló idézete: „*Nyomatató kövé teszem Jeruzsálemet, minden népnek; aki emelni akarja azt, mind szakadva-szakad meg, noha összegyűll ellene a föld minden pogánya...Jeruzsálem továbbra is a helyén marad Jeruzsálemben.*” (12,3.6)

Azzal a reménységgel, hogy Hanuka fényei már békét és meghittséget hoznak minden zsidó család otthonába „*szeretem Jeruzsálemet és a Ciont nagy szeretettel.*” (1,14)

Budapest, 2012. november 20.

Iványi Gábor elnök

***

Karácsonyi árverés a Dankó utcában 2012. december 15-én

Bizonyára többen emlékeznek, hogy az elmúlt években az Oltalom Karitatív Egyesület rendszeresen részt vett a Vörösmarty téri karácsonyi vásáron, ahol a látogatóknak, adományozóknak lehetőségük volt találkozni egymással: hajlékkal rendelkező a hajléktalannal, jobb körülmények között élő a nehezebb sorsúval – néhány emberi szó és forró tea, sütemény, zsíros kenyér mellett. Standunk az adakozáson túl, alkalmat teremtett az empátia, tolerancia gyakorlására, míg az összegyűlt forintokból segítettük azokat a szegényeket, gyerekeket és felnőtteket, akiknek az ünnepi asztalra nem jutott kenyér.

A szervezők döntése miatt idén azonban kiszorultunk a Vörösmarty térről.

Mégsem kívánjuk feladni ezt a fontos missziót, ezért a Wesley János Lelkészképző Főiskola (egyben egyházunk központjának) udvarán rendezzük meg árveréssel egybekötött egynapos karácsonyi vásárunkat. *Kérjük, ajánljon fel egy-egy tárgyat ajándéknak, melyet az árverésen licitre bocsáthatunk!*

A tárgyakat a 2012. december 10-ig éjjel-nappal gyűjtjük a Budapest VIII. kerület, Dankó utca 11. szám alatt, a portán. Kérjük, jelezzék a portaszolgálatnak, hogy a december 15-i árverésre szánják adományukat!

Elérhetőségeink: Tel.: (06-1) 210-54-00/266-os mellék. (Munkanapokon 8 és 16 óra között.) E-mail: ws.wesleystudio@gmail.com.

December 15-én 10 órától Wesley János Lelkészképző Főiskola udvarán pedig várjuk szeretettel: vásároljon a hallgatóink által készített kézműves munkákból, játékokból, karácsonyi asztal- és ajtódíszekből, kóstoljon sült gesztenyét, forró teát!

14 órakor licitáljon az árverésen régi vagy új ajándék- és dísz tárgyra, lepje meg szeretteit! Ami már biztosan kalapács alá kerül: ezüst gyertyatartó, púdertok, könyvek, ruhák, gyertyák, angyalfigurák. Kikiáltó: Galkó Balázs színművész.

Ha még nem vásárolt szeretteinek ajándékot, nálunk megteheti, a befolyt összeg pedig az Ön adományaként az általunk elért nehézsorsú gyerekeket, hajléktalan felnőtteket segít!

***

„Szerezz örömet egy ovisnak!”

Előbbi hírünkkel rokon ez is. Tavaly szegény családok karácsonyára gyűjtöttünk. Idén ismét körülbelül 300 óvodást (3-6 éves korosztály) szeretnénk megajándékozni intézményeinkben Gyűrén, Gemzsén, Felsődobozán, Újkenézen, Tizsaszentmártonban. Mit várunk? Elsősorban ajándékozható állapotban lévő játékokat és édességet. Az adományokat mi válogatjuk össze és csomagoljuk be. Aki anyagilag szeretné támogatni az akciót, személyesen, egyházunk bankszámlájára utalással vagy csekken teheti meg. (Csekk igényelhető az impresszumban található elérhetőségeken. Ugyanitt található egyházunk bankszámlaszáma is.) A közlemény rovatba kérjük oda írni: 'ovisok karácsonya'. A felajánlásokat december 15-ig várjuk, Iklódy Lászlóné (Angéla) kisvárdai szociális munkásunk elérhetőségein. Tel.: (06-20) 351-10-16. E-mail: angigi71@freemail.hu. Budapesti gyűjtés is megoldható. Köszönjük! (Lapunkban beszámolót közlünk majd az óvodások ünnepéről is.)

Egyperces áhítat minden napra

December 1. szombat

„Ábrahám... mondta: Avagy elveszted-e az igazat is a gonosszal egybe?” (1Móz 18,23)

A naptári év végéhez közeledve önvizsgálatra is törekszünk, és felvetődik bennünk a kérdés, vajon igaz emberek vagyunk-e, és még inkább így: Isten igaznak tekint-e bennünket? Ábrahám igaz ember volt, zavarta a környező világ hamissága, és jóhiszeműen feltételezte, hogy unokaöccse kedvező hatással van a befogadó város polgáraitra. Biztos volt benne, hogy családi, üzleti, jószomszédi kapcsolatai révén képes volt másokat is az igazságra elvezetni. De a szíveket Isten értékeli a maguk tényleges súlyuk szerint. Ábrahám bizalma arról szól, hogy az Úr sosem igazságtalan, ám idézett imádsága elárulja: Isten igaz embere bízik az Úr kegyelmében is.

December 2. vasárnap, Advent első vasárnapja

„Várom az Urat, várja az én lelkem, és bízom az ő ígéretében.” (Zsoltár 130,5)

Az advent a megérkezésre, az eljövételre emlékeztető ünnepünk. Nem köznapi értelemben vett vendégvárásról szól, hanem a legfontosabb találkozásra, az Úrral való kapcsolatfelvételre utal. Az Urat várom, és nem életkörülményeimet és kényelmemet szolgáló ajándékokat. Örökkévaló lelkem várja az Urat, és nem múlandó testem. Nem a mindennapi kenyérré vonatkozó általános ígéretei beteljesülésében bízom, hanem ígéretében, amely szerint örökkévaló szeretettel magáénak ismer el engem. Ezért olyan fontos számomra ez a találkozás.

December 3. hétfő

„És mondta: Jöjj be Istennek áldott embere; mit állasz ide kinn? Holott én elkészítettem a házat, és a tevéknek is van hely.” (1Móz 24,31)

Vajon van-e szemünk és fülünk meglátni, megérteni, hogy ha valaki felfedezi bennünk az „Istennek áldott embere” vonásokat, ez azért van-e mert forrásainkra akar támaszkodni, vagy hízelegve szeretne megszerezni a maga számára, netán ajándékainkra vágyik, vagy pedig követni akar bennünket az igazság ösvényén ő maga is?

December 4. kedd

„És eljött Istennek embere Élihez, és mondta neki: Így szól az Úr: Nem jelentettem-e ki magamat atyád házában, midőn Egyiptomban a Fáraó házában voltak?” (1Sám 2,27)

A hagyomány szerint ez az „Isten embere” Sámuel édesapja lehetett. Bátor ember volt, igaz és tisztaszívú, aki emlékeztetni mert a főpapot arra, hogy Éli családja a szabadító Istennel szemben „egyiptomi” erkölcsöket követ, s figyelmeztetni akarta népe első emberét. Nem gátolta ebben az sem, hogy fiacskája éppen a bírált személynél „munkavállaló”. Az igaz ember ugyanis mindenkifelett az tartja szem előtt, hogy mi Isten igazsága, s ezt képviseli akár népszerű, akár népszerűtlen az.

December 5. szerda

„És íme, Isten embere jött Júdából Béthelbe, az Úrnak intésére, és Jeroboám ott állott az oltár mellett, hogy tömjént gyűjtson.” (1Kir 13,1)

Aki kinyitja a Bibliát és felidézi Jeroboám uralkodásának ezt az epizódját, láthatja: a névtelen próféta nem csupán lelki-erkölcsi véleményt fogalmaz meg egy pogány gesztussal kapcsolatban, hanem (mai szóval) politikailag is állást foglal. Jeroboám nagy gondja, hogy a megosztott Izraelben hogyan őrizhetné meg a saját „pártja” hegemoniáját. Ezért gesztusokat tesz: népszerű pogány szokásokat is támogat, csak hogy maga mellett tartsa „szavazóit”. Isten igaz emberének ebben a helyzetben nincs más választása, mint leleplezni ezt az álnokságot. Még akkor is, ha szabadságát vagy életét kockáztatja.

December 6. csütörtök

„Előállván pedig Pál az Areopágusnak közepette, mondta: Athéni férfiak, minden tekintetben nagyon istenfélőknek látlak titeket.” (ApCsel 17,22)

Az apostol tanítást ad számunkra arról, hogyan közelítsük meg a világnak azt a részét, mely nem a mi hitünk szerint él. Pál nem nevezi istenteleneknek az athéni gondolkodókat, hanem az igazságra való fogékony-ságukban és nyitottságukban meglátja azt az „istenfélelmet”, amely már akkor is működik, amikor még az egyedüli igaz Istennel való kapcsolatra valaki rá sem talált. Fontos, hogy szabadon és teljes komolysággal beszéljünk hitünkről, de tegyük mindezt tapintattal, kedvességgel és a másik értékeinek elismerésével.

December 7. péntek

„És mondta: Ne nyújtsd ki a te kezedet a gyermekekre, és ne bántsd őt: mert most már tudom, hogy istenfélő vagy, és nem kedveltél a te fiadnak, a te egyetlenegyednek én érettem.” (1Móz 22,12)

Szinte felfoghatatlan és mindenképpen megemészthetetlen Izsák oltárra tételének története. Ábrahám abban a tekintetben istenfélő, hogy minden egyéb érzelmével és ösztönével szemben kész lenne a megértett isteni akaratot teljesíteni. Ebben a pillanatban az is világossá lesz számára, hogy Isten az embertől olyan szörnyűséget soha nem kívánt, hogy őerte ölje meg és áldozza fel várva várt egyszülött fiát. Hogy ez milyen szörnyű áldozat lenne, azt az Egyszülött Fiú értünk való megáldoztatása szemléltetheti egyedül a világtörténelemben!

December 8. szombat

„És hadnagyokká tettem Jeruzsálem fölött Hanánit, testvéremet és Hanániást, a vár fejedelmét, mivel hogy ő hűségesebb és istenfélőbb volt sokaknál.” (Neh 7,2)
Nehémiás keresi az újjáépítés megbízható irányítóit. A korrupció és a lustaság nem korunk jelensége, egyidős az emberiséggel. A munka terhét hordozó előjáró Hanánit és társát nem azért választja a megfelelő posztra, mert közeli rokonai, hanem mert ők istenfélőbbek és hűségesebbek a többiekénél. Ha ez a szempont, akkor igen, lehet legbelsőbb munkatársunk közeli hozzátartozóink is.

December 9. vasárnap, Advent második vasárnapja

„Én pedig várom az Urat, aki elrejtette orcáját Jákób házából, és benne bízom.” (Ézs 8,17)
Nincs nehezebb próba, mint az az idő, amikor az Isten hallgat, „elrejtí arcát” övéi elől. De tudhatja, hogy ezekben az átmeneti pillanatokban sem fordulunk szembe vele, áruljuk el Őt, vagy leszünk hűtlenné hozzá. Ilyenkor látszólag nehezebb, de mégis bízunk benne.

December 10. hétfő

„Ők pedig mondták: Kornélius százados, igaz és istenfélő férfit, ki mellett a zsidók egész népe jó bizonyosságot tesz, szent angyal által megintetett, hogy hívasson téged házához, és halljon tőled valami dolgokról.” (ApCsel 10,22)
Ebben a hónapban keressük a Biblia „igaz és istenfélő” szereplőit. Meghökkenítő a kortársak számára, de a fásult közegből egy pogány háterű, az elnyomó hadsereghez tartozó katonatisztre illik ez a minősített megállapítás a leginkább. Kornéliusnak vannak „ajánlói”, és a mennyei seregektől is kész parancsot átvenni. Vajon megtagadható-e tőle a lelki-apostoli segítség?

December 11. kedd

„Bár meghosszabbítja életét a bűnös, aki százszor is vétkezik; mégis tudom én, hogy az istenfélőknek lesz jól dolguk, akik az ő orcáját félik.” (Préd 8,12)
A nyúl farknyi földi élet átlagos határa is kitolható, és akinek több pénze van az – ha ezen múlik – másoknál inkább számíthat „prémium évekre”. Hogy „az istenfélőknek lesz jó dolguk”, az nem a földi élet hosszából vagy komfortfokozatából állapítható meg, hanem ab-

ból a szinte megmagyarázhatatlan belső békéből, és az egyensúly naponkénti megtalálásából, amit csak azok ismernek, akik „az Ő orcáját félik”, és nem földi napjaik meghosszabbításában, hanem az örök élet összefüggésében értelmezik életük eseményeit.

December 12. szerda

„És íme, volt Jeruzsálemben egy ember, akinek neve Simeon volt, és ez az ember igaz és istenfélő volt, aki várta az Izrael vigasztalását, és a Szent Lélek volt ő rajta.” (Luk 2,25)

Karácsonyhoz közeledve ismét találkozunk az istenfélő Simeonnal, aki nem a mindennapok keserű tapasztalati felett búslakodott, hanem aktív várakozásban élt. Tudta mit akar. Nemcsak önmaga lelki egyensúlyát kereste, hanem Izrael vigasztalására várt. Kész volt mindennap annak fogadására, Aki ezt a várakozást beteljesítheti. A Szentlélek befolyása alatt élt, miközben kortársai elméjét és szívét a tehetetlen düh a kiszolgáltatottság érzése, vagy a kétségbeesés uralta. Vajon mi határozza meg ma a mi lelki közérzetünket?

December 13. csütörtök

„Pedig tudjuk, hogy az Isten nem hallgatja meg a bűnösöket; hanem ha valaki istenfélő, és az ő akaratát cselekszi, azt hallgatja meg.” (Ján 9,31)

A vakon született ember egyszerű, logikus érvet hoz fel annak indoklására, miért nem tisztátalan az a forrás, melyből az ő gyógyulása fakadt, s az a személy, Aki mindezt véghezvihette. Hogy aztán a világ és benne a maguk hatalmát féltő ügyeletes főemberek hogy minősítik a Megmentőt, az a világosságra jutott embert a legkevésbé sem tévesztheti meg. Hiszen vak volt és most, íme, lát.

December 14. péntek

„Jöjjetek el és halljátok meg, hadd beszéljem el minden istenfélőknek: miket cselekedett az én lelkemmel!” (Zsoltár 66,16)

Vannak dolgok, melyek megértését nem várhatjuk a maguk önző sötétségében élő emberektől. Másrészt az is biztos, hogy az istenfélőknek szintén szükségük van arra, hogy társaik lelki tapasztalatából épüljenek és erőt kapjanak. Tárd fel hát testvéreid előtt, hogy hogyan segített át az Úr életed egy-egy nehéz pillanatán, s így nemcsak kísértéseidben bánkódnak veled együttérző testvéreként, hanem közösen ujjonghattok a téged ért győzelem felett!

December 15. szombat

„Felelt Illés, és mondta nekik: Ha Isten embere vagyok, szálljon tűz az égből alá, és emésszen meg téged és a te ötven emberedet. És Istennek tüze szállt alá az égből, és megemésztette őt és az ő ötven emberét.” (2Kir 1,12)
Illés nem volt kedves és jámbor ember. Profétai szolgálata nemcsak a lélekmentés, lelkigondozás, bátorító

igehirdetés fogalmi között mozgott, hanem aktív formálójá volt Izrael politikai életének is. Valami megmagyarázhatatlan okból a hívő emberek általában azt érzik lelki magatartásnak, ha sodródnak az ilyen-olyan, vagy akármilyen politikai vezető nézetei mentén, és csak arra összpontosítanak, hogy hitéletüket zavartalanul folytathassák. Pedig Isten emberének igenis lehet markáns véleménye, és annak hangot kell adnia akkor is, ha a hatalmasok meghívóját ötvenen „kézbesítik” a számára.

December 16. vasárnap, Advent harmadik vasárnapja

„De én az Úrra nézek, várom az én szabadításom Istenét; meghallgat engem az én Istenem!” (Mik 7,7)

Évezredek messzeségében már Mikeás is arra panaszkodik, hogy „elveszett e földről a kegyes és igaz sincs az emberek között” (2). Ilyenkor sokan feladják, és sodródnak az árral. Ezért kezdődik mai igénk a *de* szócskával, mely annak megerősítése, hogyha magunkra maradnánk az Isten-követésben, ez akkor sem ok arra, hogy nézetinken vagy megvallott hűségünkön változtassunk. Amikor a világ szembekerül a hűséges Istennel, Ő erre soha nem válaszol általános haraggal – mindig megtartja a „beszélő viszonyt” az egyes igaz emberekkel.

December 17. hétfő

„Legyetek az én követőim, mint én is a Krisztusé.” (1Kor 11,1)

Biztosan álszerénység lenne Páltól, ha feltűnően hártaná a gyülekezeteknek azt az igyekezetét, hogy az ő hitét, szemléletét, kegyességét kövessék. Tisztában van a saját lelki minőségével, és azzal a felelősséggel is, ami a ma kiemelt igénkben megjelenik. A lelki vezetőnek igenis törekednie kell arra, hogy mintául szolgáljon azoknak, akik a szavait hallgatják és vizsgálják, vajon a hirdetés és annak megélése között egyértelmű kapcsolat van-e.

December 18. kedd

„Ekkor mondta Jézus az ő tanítványainak: Ha valaki jönni akar én utánam, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztyét, és kövessen engem.” (Mt 16,24)

Nyilvánvaló, hogy lelki fejlődésünk során nem lehetünk önmagunk tanítványai. Az is biztos, hogy ha elszegődtünk valaki követésére, komolyan kell vennünk az általa képviselt mintát. Senki sem lehet így keresztyénné a saját értékei szerint. A Jézus-követés nem a gátlástalan földi hatalomhoz, hanem a Mesterhez való szoros igazodást feltételezi.

December 19. szerda

„Atyámfiai, férfiak, Ábrahám nemzetének fiai, és kik ti köztetek félitek az Isten, az üdvösségnek beszéde néktek küldetett.” (ApCsel 13,26)

Pál az antiókhiai Pisidában prédikál a helyi zsinagóga közösségének. Meggyőződése, hogy a Jézus Krisztus által hozott egyedi reformra elsősorban a választott népnek van szüksége. Nem új tanokat hirdet, ahogy Jézus maga sem akarta megváltoztatni a törvényt egy jottányit sem. Azt képviselte, hogy a kijelentés igéinek életté, egyértelmű erkölcsi döntésekké kell formálódnuk. Micsoda nagy dolog lenne, ha az Isten országa dolgában ismerettel rendelkezők valódi Krisztus-követésre szánnák el magukat!

December 20. Csütörtök

„Jób... feddhetetlen, igaz, istenfélő volt, és bűn-gyűlölő.” (Jób 1,1)

A könyv ihletett szerzője halhatatlan műve első mondatában tisztázni akar egy döntő szempontot, és pedig azt, hogy soha nem az emberre zúduló próbákból és csapásokból kell az érintett személy lelki minőségére következtetnünk. Talán ellenkezőleg; az sem idegen Isten gondolatától, hogy akikben az átlagosnál jobban megbízik, azokkal bizonyítsa a mennyei seregek sokasága előtt, hogy „sem magasság, sem mélység” nem választhatja el őket Isten szeretetétől.

December 21. péntek

„És oda állott a király az emelvényre, és kötést tett az Úr előtt, hogy ők az Urat akarják követni, és az ő parancsolatait, bizonyágtételeit és rendelkezéit teljes szívből és lélekből megőrizni, és beteljesíteni e szövetség beszédeit, amelyek meg vannak írva abban a könyvben; és ráállott az egész nép a kötésre.” (2Kir 23,3)

Jósiás „kiállása” jól szemlélteti, mekkora felelőssége van egy nép első emberének. Az ő döntése, az ő magatartása nagyban meghatározza azt, hogy az adott korban az emberek mit tartanak értéknek, és mi mellett kötelezik el magukat. A király arról tett egyértelmű bizonyágot, „hogy ők az Urat akarják követni”. Nem a hatalmi helyzetből adódó előnyöket szeretné kihasználni, és nem arra törekszik, hogy befolyását minél tovább fenntartsa. Ez Istennek tetsző döntés. Az ilyen vezető az, aki az „Isten szíve szerint” való kategóriába tartozik.

December 22. szombat

„Hogy járj a jóknak útján, és az igazaknak ösvényeit kövessed.” (Péld 2,20)

A bölcs tanító most elsősorban a tapasztalatlan fiatalokhoz szól, s hogy ezt miért is teszi, annak magyarázata a mai igénk. Az életben gyakran érkezünk útelágázásokhoz, ahol így is, úgy is dönthetünk. Van könnyebb és gyorsabb sikert ígérő irány, és van a „jóknak útja”, amely lehet, hogy nehezebb a másik ösvénynél, mégis mindig a cél felé visz. Ezt az egyszerű igazságot na-

ponta tanuljuk. Amit némelyek naponkénti megtérésnek neveznek, az nem más, mint az irány mindennapi pontosítása annak érdekében, hogy boldog célba érkezést tapasztalhassunk meg.

December 23. vasárnap, Advent negyedik vasárnapja

„Várja lelkem az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, az örök a reggelt.” (Zsoltár 130,6)

Nagyon fárasztó dolog a nap pihenésre rendelt szakaszában erőltetetten is ébred maradni, és mások álma felett örködni. Nem botránkozunk hát meg azon, ha az éjjeli őr türelmetlenül várja a napfelkeltét, hogy lehessen szolgálatát. A teljes odaadással munkálkodó igaz ember is arra a pillanatra vár, amikor az Úr megérkezésével fölöslegessé válik a sötétség erőivel szembeni éber virrasztás.

December 24. hétfő, Szenteste

„Jézus...mondta neki: Még egy fogatkozás van benned: Add el mindenedet, amid van, és oszd el a szegényeknek, és kincsöd lesz mennyországban; és gyere, kövess engem.” (Luk 18,22)

Jézus „szülőszobája” nem volt igazán irigylésre méltó, mégis a világ karácsony üzenetéből, sőt, az Úr megdöbbentő megérkezési körülményeiből mára hatalmas üzletet csinált. Pedig ebben is világos üzenet fedezhető fel: az Érkező szegénnyé lett, hogy minket gazdagítson. Minden előnyről lemondott, hogy a legszerencsétlenebbet is helyzetbe hozza. Vajon készek vagyunk-e Őt mindenestül követni?

December 25. kedd, Karácsony

„Mert született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.” (Luk 2,11)

Nem vétkezünk a szent szöveg ellen, ha a „született néktek ma” kijelentés nem a bő kétezer évvel ezelőtti történelmi pillanatra értjük, hanem mindenki életében egy adott konkrét pillanatra, amikor az élete fordulatot vesz, és valóban krisztusivá válik. Így hadd kérdezzük meg ma Isten halhatatlan igéjének szavával: megszülethetett-e benned a Megtartó, aki nemcsak Dávid városában, hanem a te szívedben is Úr?

December 26. szerda, Karácsony

„Hol van a zsidók királya, aki megszületett? Mert látuk az ő csillagát napkeleten, és azért jöttünk, hogy tisztességet tegyünk neki.” (Mt 2,2)

Akkor értjük jól a mágusok kérdését, ha nem pusztán a születés tényére fókuszálunk, hanem a „született” király felől érdeklődünk. A napkeleti csillagászok lehettek jó szakemberek, de diplomatáknak bizonyára nem voltak valók. Tudhatták volna, hogy

Heródest, a rómaiak kegyéből uralkodó bábkirályt, semmi sem ütötte annyira szíven, mintha valaki arra hivatkozott: vannak nemcsak a hatalom kegyéből pozícióban lévők, hanem olyanok is, akiket *eleve* a legfőbb Úr, a Mindenható jelölt ki a maguk hivatására. Mai igénk üzenete az is, hogy te kizárólag ezt a főméltóságot és ne az alkalmi kiskirályokat tiszteld meg hódolatoddal, bármi legyen is e döntésed következménye.

December 27. csütörtök

„... egy Lídia nevű, Thiatira városbeli bíboráros asszony, ki félté az Istent, hallgatott reánk. Ennek az Úr megnyitotta a szívét, hogy figyeljen mindarra, amiket Pál mondott.” (ApCsel 16,14)

Lídia istenfélelme abban állt, hogy nyitott szívvel hallgatta a vándorprédikátorokat. A mai időkben sokkal nagyobb információáradat zúdul ránk, mint a Thiatira városbeli bíboráros asszonyra. Ezért azt mondhatnánk, nekünk nagyobb istenfélelemre van szükségünk ahhoz, hogy felfigyeljünk a tiszta és igaz beszédre. Azonban az akkori világban éppen az információ kezdetleges formái miatt volt nehezebben meghatározható, hogy mi az igazán figyelemreméltó, Istentől jövő megszólítás. Egy szóval: akkor is és ma is az „istenfélelem” világába tartozik a döntés, hogy készek vagyunk-e befogadni azt, ami valóban a mindenség Urától érkezik. Mondhat nekem, amit akar, kész leszek azt megfontolni, és követni.

December 28. péntek

„Az Urat, a ti Isteneteket kövessétek, és őt féljétek, és az ő parancsolatait tartsátok meg, és az ő szavára hallgassatok, őt tiszteljétek, és ő hozzá ragaszkodjatok.” (5Móz 13,4)

Minden időben voltak és lesznek már Urak, akik követést, félelmet, parancsolatot, figyelmet, tiszteletet, ragaszkodást követelnek. Korlátozott mértékben bizonyára jár is nekik. De kár lenne, ha azt is megkaphatnák, ami egyedül az Úrnak, a mi Istenünknek jár.

December 29. szombat

„De a bábák félték az Istent és nem cselekedtek úgy amint Egyiptom királya parancsolta nekik, hanem életben hagyták a gyermekeket.” (2Móz 1,17)

Még csak nem is diplomás egészségügyi középkáderek istenfélelme tanít bennünket ma arra, hogy az élet-halál Ura által kiadott embertelen parancs is megtagadható vagy megkerülhető, ha az nincs összhangban az életet igénlő Teremtő akaratával. Ha a hatalom embertelen, és nem segíti a kiszolgáltatottak életben maradását, te bátran, leleményesen és egyértelműen állj a jogfosztottak oldalára!

December 30. vasárnap

„Mondta nekik Jézus: Kövessetek engem, és én azt művelem, hogy embereket halászatok.”

(Mk 1,17)

Bizonyára szép hivatást választottál, és érted is a mesterségedet, de van valami, ami földi mesterektől el nem sajátítható, amire a képességet csak az elhívó Isten alakíthatja ki benned. Az Úrnak szüksége van ma is olyanokra, akik embereket „halászhathatnak” ki a kétségbeesés, a bűn, a sötét testi szenvedélyek, a reménytelenség, a félelem háborgó tengeréből. Lehetséges, hogy téged is hív, hogy kövesd ezen az úton...

December 31. hétfő

„Íme, újat cselekszem; most készül, avagy nem tudjátok még? Igen, a pusztában utat szerzek, és a kietlenben folyóvizeket.” (Ézs 43,19)

Egy nehéz év áll mögöttünk, s talán kétségektől gyötörtten tekintünk a „puszta” felé: hogyan jutunk át rajta, ki fakaszt nekünk vizet? A kiszámíthatóan igaz, bennünket soha meg nem csaló igaz Isten bátorít, hogy vágjunk neki az ismeretlen útnak! Lépésről-lépésre fogja megmutatni azt, és mindig meghasad majd a köszikla a megfelelő pillanatban, hogy megitasson az Ő gyönyörűségének folyóvizeivel.

(ig)

Missziói év programja 2012. december – 2013. november

2013. Polgárok Európai Éve

„Nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük.” Zsidó 13,14

2012. DECEMBER

Istentiszteletek és bibliáórák

„Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.” (2Kor 12,9a)

Az egyházi év témája: Mi az elég?

December hónap igéje: „Mi az élő Isten temploma vagyunk.” (2Kor 6,16)

Istentiszteletek		Bibliáórák	
	Igehely		Tóra-olvasás rendje
December 2. Advent 1. vasárnapja	<u>ApCsel 17,22–33</u> Máté 21,1–9 Jeremiás 23,5–8	Első hét	Zsidókhöz írt levél 1,1–4 Isten Fia, aki „hordozza a mindenséget”
December 9. Advent 2. vasárnapja	<u>Zsidó 10,35–39</u> Lukács 21,25–36 Ézsaiás 63,15–19; 64,1–3	Második hét	Zsidókhöz írt levél 1,5–14 Isten Fia, akinek máltósága nagyobb az angyaloknál...
December 16. Advent 3. vasárnapja	<u>Kolossé 2,1–7</u> Máté 11,2–10 Ézsaiás 40,1–8	Harmadik hét	Zsidókhöz írt levél 2,1–8 Isten Fia, akinek üzenete jelentősebb, mint amit az angyalok valaha is hirdettek...
December 23. Advent 4. vasárnapja	<u>2 Korinthus 1,20–22</u> János 1,19–28 Ézsaiás 52,7–10	Negyedik hét	Karácsony ünnepének hete
December 24. Szenteste	<u>Róma 1,1–7</u> Máté 1,20b–23 Ézsaiás 9,1–6		
December 25. Karácsony ünnepe	<u>Ézsaiás 9,1–6</u> Lukács 2,1–14 Titusz 2,11–14		
December 30. Karácsony utáni vasárnap	<u>Ezékiel 37,23b–27</u> Lukács 2,33–40 Galata 4,1–7		
December 31. Óév este	<u>Zofóniás 2,1–3</u> Lukács 12,35–40 2 Timóteus 4,1–8		

ÉLET ÉS VIDÁMSÁG

„Ismerem én az Újszövetséget, meg a régit is” – dicsekedett valaki egy lelki gondozói beszélgetés alkalmával.

„A férjem azt mondta a baptista elvtársaknak...” – keverte valaki össze a titulusokat. Emiatt nem volt harag egyik részről sem, mert csak én hallottam.

„Mi volt az a mirha, gyerekek, amit a napkeleti bölcsek hoztak a kis Jézusnak?” – hangzott az egyik kérdés hit-tanórán. „Valami kabát?” – kérdezett vissza az egyikük.

„Miért tevével jöttetek?” – tettem fel (a figyelmet felrázandó) a nem túl értelmes kérdés. A hozzá méltó válasz nem is késett: „Mert még nem volt ló.”

„Hívókhöz nem illik a karácsonyfa!” – dorgálta meg valaki az istentisztelet háziasszonyát, amikor annak otthonába érkezett. Ő pedig engedve a nagyobb „bölcességnek” és „szeretetnek”, az ártatlan fenyőfát díszeitől megfosztva a kertbe dobta. Vagyis csak dobta volna, ha nem lett volna ott egy okos szárítókötél. Ez megörült, hogy az életben egyszer meghitt ünnepe lesz. Úgy magához ölelte, magára tekerte a „Csendes éj”-jelen a fácskát, hogy az Vízkereszt ünnepéig hirdette üzenetét minden türelmetlen atyafinak.

Iklódy László, kiskvárdai lelkész gyűjtése

ÉLET ÉS BÖLCSESSÉG

Tíz hiba, amit jobb elkerülni:

1. Ha a tegnap elkövetett, de megbocsátott hibák miatt még ma is büntudatunk van.
2. Ha félünk a mai nap problémáitól.
3. Ha azon aggódunk, hogy mi vár ránk holnap.
4. Ha nem élünk a jelen kínálta lehetőségeinkkel.
5. Ha halogatjuk kötelességeink teljesítését.
6. Ha rosszkedv fog el bennünket mások sikerei láttán.
7. Ha mások hibáit kritizáljuk.
8. Ha türelmetlenek vagyunk a fiatalok éretlensége miatt.
9. Ha sötétben látjuk népünk jövőjét.
10. Ha nem bízunk Isten gondviselésében.

(S. Kun Margit gyűjtése)

AJÁNLÓ

FILM

Napfivér, Holdnővér

(Brother Sun, Sister Moon)

Olasz-angol filmdráma, 1972

Rendező: Franco Zeffirelli

Szereplők: Graham Faulkner (Francesco), Judi Bowker (Claire)

Francesco, Pietro Bernardone elkényeztetett fia az Assisi és Perugia között zajló háborúba tart barátaival. Amikor lázas betegen visszatér, látomások gyötrik: egykori lármás, arrogáns, gondtalan életének képei. A felépülése hosszú, ám közben nem csak teste, de lelke is békét talál. Gyötrelmes átalakulásának csúcspontja, amikor a város püspöke előtt lemond korábbi életéről, családjáról, és Istennek szenteli magát.

KÖNYV

Simon Wiesenthal: Az igazság malmai

Simon Wiesenthal Galíciában született, mérnöki diplomát szerzett, s Lengyelország lerohanása után osztozott a többi lengyel zsidó sorsában: bujkált, elfogták, megjárta a haláltáborokat.

E kötet nem csupán izgalmas nyomozások gyűjteménye, hanem az elmúlt évtizedek történelméről is sokat mesél: megtudjuk, milyen leleplezések és nyilatkozatok miatt tartottak a kommunista országok Wiesenthaltól, aki kérlelhetetlenül nyomozott például Kurt Waldheim után. Véleményét Bruno Kreisky-ről és az osztrák belpolitikáról nem titkolta. Végül pedig, mintegy erkölcsi-szellemi végrendeletként elmondja, milyen magatartást ajánl az antiszemitizmus s a hozzá hasonlóan szélsőséges és barbár indulatok ellen: „gyökerestül kell kitépni az erőszak legkisebb hajtását is, mert a gyom burjánzik, és akár néhány napon belül is ellephet mindent.”

KKS

KIK VAGYUNK?

**„Ha a hitet és a cselekedetet összekapcsoljuk
prédikációnkban, akkor nem maradunk áldás nélkül.”**

Wesley János, a sokoldalú prédikátor

Wesley és prédikátorai igen sok bántást, üldöztetést szenvedtek el, egyeseket meg is öltek közülük. Néhányszor Wesley csak hajsza hóján menekült meg ettől. Hősies bátorsága és higgadtsága mellett a Isten vezetése is nagy mértékben közrejátszhatott ebben. Csak egyszer tört össze a nyilvánosság előtt: amikor 1788-ban, 2 héttel Károly halála után a gyülekezetben elkezdett felolvasni egy megindító éneket, melyet öccse szerzett, majd zokogva leült.

Tanításában a mindenki számára elérhető ingyen kegyelem mellett a gyakorlatban megnyilvánuló szentségre helyezte a hangsúlyt; ezt tartotta a metodisták sajátos megbízatásának és a gyümölcsöző munka feltételének. „Ha a hitet és a cselekedetet összekapcsoljuk prédikációnkban – írja 1772-ben Károlynak –, akkor nem maradunk áldás nélkül. De minden prédikáció közül a leghaszontalanabb, sőt, legkártékonyabb az, amit általában evangelizációs igehirdetésnek neveznek; élénk szóáradatot értek rajta, amely a Krisztus szenvedéséről vagy a hit által való üdvözülésről szól, de anélkül, hogy mélyen a szívünkbe vésnénk a megszentelődést. Egyre világosabban látom, hogy ebből természetesen következik, hogy így számúznak minden szentséget a világból.”

1740. aug. 8-án írt levelében kifejezte nemtetszését, amiért a herrnhutiak azt tanították a (jelenlegi) keresztény üdvösségről, „(1) hogy magában foglalja az Isten parancsolatai alól való szabadulást, ami azt jelenti, hogy az, aki hit által üdvösségre jutott, nem köteles vagy kénytelen azoknak engedelmessé válni; s nem tesz semmit mintegy parancsra vagy kötelességből. Állításként támogatására hivatkoznak az Újszövetségre, hogy abban nincs egyéb parancs, csak hogy higgyünk...; (2) hogy magában foglalja a világhoz való igazodás szabadságát, amennyiben beszélgethetünk jelentéktelen, sőt haszontalan dolgokról; világi szórakozásokban vehetünk részt, ha azzal jól teszünk; magunkra ölthetünk aranyat és drága ruhákat...; (3) Magában foglalja az üldöztetés elkerülésének szabadságát; tehát nem kell megfeddeni azt, aki szemünk előtt vétkezik...; nem kell egyszerű beszédmódot, őszinte és nyílt magatartást tanúsítani mindenkivel szemben...”

Tanításának egyik központi eleme a teljes megszentelődésről szólt. 1762. okt. 28-án naplójában följegyezte: „Sok évvel ezelőtt testvérem gyakran mondta: 'Pünkösöd még nem érkezett el teljesen; de nincs kétségem afelől, hogy el fog jönni. És akkor majd ugyanolyan gyakran hallasz megszentelt életű emberekről, mint most megigazultakról.' Bármely elfogulatlan olvasó megállapíthatja, hogy ez az idő elérkezett.” Valóban, emberek ezrei jutottak el a teljes megszentelődéshez. Ezt a célt szolgálta a társaságoknak az a szokása is, hogy újév elején különleges istentisztelet keretében megerősítették az Istennel kötött szövetséget, melyben komolyan elkötelezték magukat a szent életre. Wesley már 1739-től kezdve arra biztatta őket, hogy péntekenként böjtöljenek, és gyakran éjfélig virrasztva imádkoztak együtt. Sokszor megtapasztalták a közös böjtölés áldásos és ébresztő hatásait. Wesley 1763. jún. 7-én azt írja naplójában: „Vajon nem ennek a nyilvánvaló kötelességnek az elhanyagolása (úgy értem, a böjtölés, melyet Urunk az alamizsnaosztás és az imádság mellé sorolt) a keresztények halott állapotának egyik általános oka? Elhanyagolhatja-e valaki ezt szándékosan anélkül, hogy vétkéssé ne válna?”

Wesley nem politizált, nem valamiféle „szociális programot” valósított meg, kereszténységének megélése révén mégis messze ható társadalmi változásokat, szociális forradalmat indított el Angliában, és hatása más országokra is kiterjedt. Pamfleteket írt, és határozottan fellépett a virágkorát élő rabszolga-kereskedelem ellen. Jelentős része volt William Wilberforce megtérésében, akit közvetlenül halála előtt is biztatott a rabszolgaság elleni harcra, s aki a parlamentben elérte a rabszolga-kereskedelem, majd a rabszolgaság megszüntetését. Wesley hatalmas befolyását egyesek annak tulajdonították, hogy rákényszerítette másokra az akaratát, ezt azonban elsősorban áldozatos és gyakran ellenfeleit is lehengerlő szeretetével érte el.

Halála előtt a prédikátorok 100 fős konferenciájára bízta a metodisták vezetését, s utána azok kiléptek az anglikán egyházból, létrehozva a mára 50 millióra nőtt (bár több ágra szakadt) metodista egyházat.

(Folytatjuk)

ANNO

Wesley János belmissziója

(Folytatás)

Wesley-ék munkája nyomán evangelizáló prédikátorok járták be a piactereket, egyéb köztereket, útkeresztvezéseket, és minden olyan helyet, ahol megszólíthatták a sokaságot. Wesley egyik alkalommal, amikor szülővárosának templomából kitiltották, a temető kertben apja sírkövén állva prédikált 8 napon keresztül.

Állandóan úton volt, általában lóháton közlekedett, évente 8-10 ezer km-t is megtett, ami napi 25-27, heti 200 km-t jelent átlagosan. Az Isten lovasa melléknevet kapta. Útközben gyakran megállt, hogy hirdesse az örömhírt mindenkinek, aki meghallgatja.

Szerinte a megtért ember:

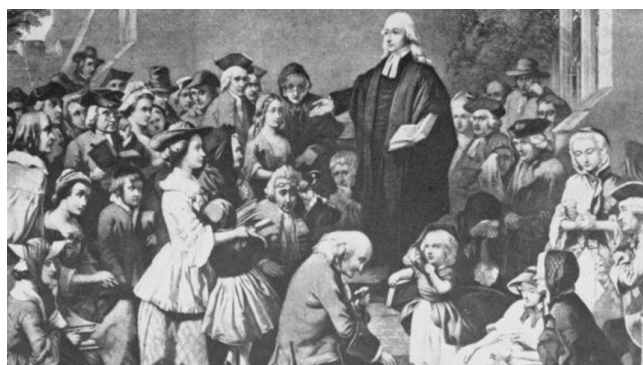
1. *Egységre jutott Istennel.* (János 1,12)
  2. *Szabadságra jutott a lényegtelenben.* (Róma 14)
  3. *És mindenek felett a szeretet dominál.* (2 Péter 1,3)
- Istennel való kapcsolatunkról bizonyosságot szerezhetünk a Szentírás szerint. (Róma 8,9-16)

Fontos volt Wesley számára, hogy legyenek a közösségeknek otthonai, ezért nagy lépésnek számított, hogy 1739-ben először Londonban, Bristolban, majd később máshol is külön épületet szerzett a metodistáknak. Londonban egy régi öntödét alakították át céljaiknak.

A metodista munkatársak kelkigondozói célból tartották fontos feladatuknak, hogy a megtért embereket társaságokba szervezzék, és helyi gyülekezeteket alapítsanak az anglikán egyházon belül. Később sorra épültek metodista kápolnák országszerte, 1767-ben már száz kápolna állott fenn. 1784-re (amint az Wesley nyilatkozati okmányából kiderül) már 350 kápolna van a metodista mozgalom tulajdonában. Ugyanakkor Wesley nem akart önálló egyházat létrehozni, ő anglikán lelkész maradt élete végéig. Megőrizte az anglikán egyház reformatori hagyományait, a hitelveket, az imádságos könyvet, a homíliákat.

Tanításai miatt parókiát nem kapott ugyan az egyháztól, de gyakran mondta: az egész világ az én parókiám. „Ezen azt értem, hogy bárhol járok, úgy ítélem meg, hogy helyénvaló és vállalt kötelességem hirdetni az üdvösség örömeit mindazoknak, akik hallani akarják.”

Emellett végig kitartott, és még halála előtt közvetlenül, 87 évesen is a szabad ég alatt prédikált. Alig akadt

Wesley az apja sírján prédikál

olyan angliai hely, ahová ne jutott volna el prédikációs útjai során.

Azonban az anglikán egyház nem tűrte meg magában ezt a mozgalmat, így Wesley halála (1791) után követői, megtartva a reformatori alapokat, kénytelenek voltak egy önálló egyházi szervezetet létrehozni.

Lakatos Anka
(Vége)

A MET évfordulói, 2012. december

– 20 esztendővel ezelőtt, 1992 decemberében megnyílik a hajléktalanokat befogadó, 50 személy ellátására alkalmas Oltalom menhely a Dankó utcában.

– 9 esztendővel ezelőtt, 2003. december 13-án a WJLF Wesley János születésének 300. évfordulója ez alkalomból az egyház kiadja a Wesley János 53 prédikációját tartalmazó gyűjteményt. Aznap megnyílik a Fűtött Utca. December 24-én Mádl Ferenc köztársasági elnök meglátogatja a frissen megnyitott hajléktalanszállót. Így a korábbi helyiségekkel együtt már napi 500 hajléktalanról gondoskodnak.

– 4 esztendővel ezelőtt, 2008 decemberében a szlovák-magyar megbékélés jegyében szlovák nyelvű istentiszteletet tart Gulácsiné Fabulya Hilda evangélikus lelkész Békásmegyeren.

KALENDÁRIUM – DECEMBER

(Folytatás a 2. oldalról.)

A 18-29-es korosztály fele mondja ma Magyarországon, hogy elhagyná az országot, ha tehetné. Egy felmérés szerint a Magyarországról külföldre irányuló kivándorlás gyorsul: a német statisztika szerint az elmúlt két évben több mint ötszörösére, mintegy 3200 főről 17 ezerre nőtt a Németországba költöző magyarok száma, ekkora távozási hullám az 1996-ig visszamenő adatok között közel sem fordult elő. Tíz év leforgása alatt 47 ezer magyar vándorolt ki Németországba. Az elmúlt húsz évben sosem volt ilyen magas a magyarok körében a migrációt tervezők aránya: mára minden ötödik felnőtt tervezi, hogy rövid- vagy hosszú távon külföldön vállal munkát vagy kivándorol. Mindez egy néhány éve tartó, egyértelműen növekvő trend eredménye.

December 18. – A Kisebbségek Napja Magyarországon

1995-ben a magyar kormány a kisebbségbarát társadalmi légkör kialakítása és fenntartása érdekében az ENSZ Nemzeti vagy Etnikai, Vallási és Nyelvi Kisebbséghez tartozó Személyek Jogairól szóló Nyilatkozata elfogadásának napját – december 18-át – a Kisebbségek Napjává nyilvánította. Az eseményhez kötődően az ország számos helyén szerveznek ünnepeket. A kisebbségek napján kerül átadásra a Kisebbségekért-díj, amelyet a kisebbségek érdekében a közéletben, az oktatásban, a kultúrában, az egyházi életben, a tudományban, a tömegtájékoztatásban, a gazdasági önszerveződésben kiemelkedő tevékenységet végző magyarországi és határon túli személyek és szervezetek kaphatnak meg.

December 25. – Karácsony – Jézus Krisztus születésének ünnepe

A 16. században a reformáció új tartalommal töltötte meg a karácsony ünnepét is. Az addigi templomi liturgia kezdett beköltözni a házakba. Az emberek a Biblia otthoni forgatása révén a vallásos ünnepeket és szertartásokat elkezdték otthon is ünnepelni. Kialakult sok karácsonyi szokás, például a karácsonyfa-állítás az evangélikusoknál Németországban. A 18. században már egész Németországban szokás volt karácsonyfát állítani. Innen jutott el a 19. században előbb Ausztriába, majd egész Európába, a kivándorlókkal az új világba, és így kezdett meghonosodni az egész nyugati keresztény világban. A karácsonyfákat kezdetben édességekkel és gyümölcsökkel díszítették fel, később kezdett kibontakozni az üvegdíszek megjelené-

se. A karácsony megünneplése egyre inkább kezdett szokássá válni a nem vallásos családok körében is, a szeretet, a béke ünnepeként, a vallásos keresztényi rítusok egy részét átvéve. Napjainkban, az európai zsidó-keresztény kultúrkörben a karácsony népszerű és sokakat érintő ünneppé vált, amely mindenki számára más-más jelentést hordoz.

December 28. – Aprószentek

„Azután, hogy elmentek, megjelent Józsefnek álmában az Úr anyyala, s ezt mondta neki: „Kelj föl, fogd a gyermeket és anyját, menekülj Egyiptomba, s maradj ott, amíg nem szólok, mert Heródes keresi a gyermeket, meg akarja ölni.” Fölkelt, s még akkor éjszaka fogta a gyermeket és anyját, és elmenekült Egyiptomba. Ott maradt Heródes haláláig. Így beteljesedett, amit a próféta szavával mondott az Úr: „Egyiptomból hívtam az én fiamat.”

Amikor Heródes látta, hogy a bölcsék kijátszották, haragra lobbant, és Betlehemben meg a környékén, minden fiúgyermeket megöletett, kétéves korig, a bölcséktől megtudott időnek megfelelően. Így beteljesedett, amit Jeremiás próféta jövendölt: Kialtozás hallik Rámában, keserves sírás és jajgatás: Ráchel siratja fiait, s nem akar vigasztalódni, mert nincsenek többé.” (Mt 2, 1-18)

E gyermekmészárlás áldozatait nevezi a magyar nép aprószenteknek (latin *innocentes martyres* = „ártatlan vértanúk”).

December 31. – Szilveszter, az év utolsó napja

Szinte minden országnak megvannak a maga szilveszteri hagyományai, ősidők óta fontos szerepet kap az ó-év búcsúztatása. A babonák legszélesebb skálája is szilveszter ünnepéhez kötődik. Ekkor szokás fogadalmakat tenni (melyeket rendszerint nem tartunk be), s ekkor tehetünk legtöbbet következő évi sikereinkért. Csupán néhány évszázada lett január első napja az újév kezdete, a régi időkben tavasszal vagy ősszel kezdődött az új esztendő.

RÍMELŐ

Iványiné Sinka Magdolna
Jézus szállása

Betlehemet egyszer
két gondterhelt ember
végigkopogtatta.
Bebocsátást kértek
csak szállóvendégnek
a kicsi házakba.

Betlehemben nem volt
egyetlenegy ajtó,
ami megnyílt volna.
Az Isten fiának
nem jutott hely máshol,
csak egy istállóba’.

Jézus, a hú barát
a szívek ajtaját
végigkopogtatja.
Örök szállást kérne,
a mennyig kísérne,
barátod maradna!

Van-e itt, van-e itt
egyetlenegy bűnös,
aki bebocsájtja?
Annak a szívébe
tér az égi béke,
üdvösség királya.

Reményik Sándor
Csendes csodák

Ne várd, hogy a föld meghasadjon
És tűz nyelje el Sodomát.
A mindennap kicsiny csodái
Nagyobb és titkosabb csodák.

Tedd a kezedet a szívedre
Hallgasd, figyeld, hogy mit dobog,
Ez a finom kis kalapálás
Nem a legcsodásabb dolog?

Nézz a sötétkék végtelenbe,
Nézd a kis ezüstpontokat:
Nem csoda-e, hogy árva lelked
Feljűk szárnyat bontogat?

Nézd, árnyékod hogy fut előled,
Hogy nő, hogy törpűl el veled.
Nem csoda ez? – s hogy tükrözűdni
Látod a vízben az eget?

Ne várj nagy dolgot életedbe,
Kis hűpelyhek az örűműk,
Szitálű, halk szirom-csodák.
Rajtuk át Isten szűl: jűvűk.

